

ოღონდ ერთმანეთი გვიყვარდეს!

ეგრისის მაცნე

სამეგრელო-ზემო სვანეთის მხარის საზოგადოებრივ პოლიტიკური გაზეთი

* გაეოღის 1998 წლიდან. * (526). იანვარი, 2023 წელი * ფასი 2 ლარი.*

ახალი 2023 წელი ყოფილიყოს მშვიდობის, სიკეთის, სიხარულის, ერთად დგომის, ბოროტების დამარცხების, ხვავისა და ბარაქის, სიძულვილის ენისა და კოვიდის უფსკრულში გადაგდების, საქართველოს გაერთიანებისა და გაძლიერების, ყოველი ქართველის თავის ქვეყანაში დაბრუნების, მიგოვებული სახლების აკრიაშულების, ყოველი ჩვენთაგანის გახარების, წინსვლისა და წარმატების წელი.

მრავალჯამიერ ჩემო საქართველოე !

ცენტრალური ხელისუფლების წარმომადგენლები
 სამეგრელოში სტიქიით მიყენებულ
 გარალს აღგილგე გაეცნენ

საქართველოს პრემიერ- მინის გრის ღავალებით სტიქიის შეღეგების გასაცნობად სამეგრელოში მთავრო ბის აღმინისგრაიის რეგიონებთან ურთიერთობის ღეპარგამენგის უფროსი ლერი ბარნაბიშვილი და რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის მინისგრის მოად გილე ილია ბეგიაშვილი იმყოფებ ოღნენ. ცენტრალური ხელისუფლების წარმომადგენლები სამეგრელო- ზემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნე ბულთან გიორგი გუგუნიასთან და მუნიციპალიტეტის მერებთან ერთ ად ფოთსა და მუგდიღში ძლიერი ქარის შეღეგად ღამიანებულ ინფრა სტრუქტურას აღგილგე გაეცნენ, არსებული მღგომარეობა შეისწავლ ეს და სტიქიისგან ღამარალებულ მოსახლეობას შეხვდნენ.

გვ. 2

აფხაზეთი
 ჩვენი
 ტბივილი

გვ. 12.

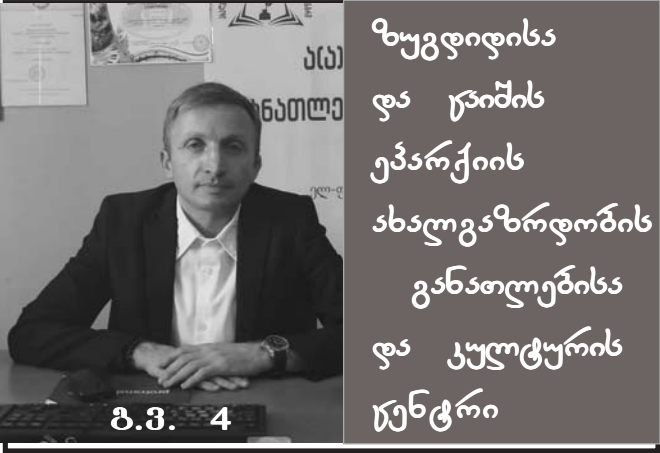
საზოგადოება „გუბიღელის“ მეოთხე ყრილობა

სამეგრელო- ზემო სვანეთის საზოგადოებრივ- პოლიტიკურ კგზეთი: „ეგრისის მაცნე“-ს რედაქცია 25 წლისთავთან ღაკავშირებით გეგმავს გამოსცეს წიგნი - „ეგრისის მაცნე – სამეგრელოს მაციანე“ წიგნში აისახება უნიკალური მასალები ცნობილ აღამიანებზე, მათ საზოგადოებრივ საქმიანობასა და შემოქმედებით მოღვაწეობაზე. ჩვენი ქალაქისა და რეგიონის ისტორიაზე რომელმც „ეგრისის მაცნე“- ს წარუშლელი კვალი აქვს ღაგოვებული.

საქართველოს ბანკში გახსნილია ანგარიში წიგნი „ეგრისის მაცნე – სამეგრელოს მაციანე“ ს სახელით.

„საქართველოს ბანკი“, შპს „ეგრისის მაცნე“ 98 0000000537135285 მსურველებს, ჩვენს ერთგულ მკითხველებს, გულშემატკივრებს შეუძლიათ მითითებულ ანგარიშზე ჩარიცხონ მათვის სასურველი თანხა. ერთად გადავარჩინოთ ჩვენი წარსული.

ზუგდიდისა და ჯიშის ეპარქიის ახალგაზრდობის განათლებისა და კულტურის რენტრი

გვ. 4

მორიგ ნომერში :

-იუბილარი ლაშა გვასალია -50.

-სამეგრელოს რეგიონის პირველბი რეგიონში მიმდინარე პროცესებზე, პრობლემებზე და სამომავლო ამოცანებზე.

-ლიტერატი ქალები- ინტერვიუ გიგე ბუბერნატორ ნინო გიგლიანთან

ილია ბეგიაშვილი

გვ. 10.

სტიქია სამეგრელოში

სტიქიის შედეგად დაზარალებულ მოსახლეობას კომპენსაციები გადამხდებიან

პრემიერ-მინისტრის გადაწყვეტილებით, იანვარში სტიქიის შედეგად დაზარალებული მოსახლეობისთვის კომპენსაციის გაცემისას, ასევე მუნიციპალიტეტებში სტიქიის შედეგების სალიკვიდაციო ღონისძიებების განსახორციელებლად სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში ჯამში 6 780 000 ლარი გამოიყოფა.

მიმდინარე წლის იანვარში სტიქიის შედეგად დაზარალებული მოსახლეობის მთლიანად ან ნაწილობრივ დაზიანებული კერძო სახლების კომპენსაციის გაცემის მიზნით მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან 1 470 000 ლარი გამოიყოფა. რეგიონის მასშტაბით ძლიერმა ქარმა სხვადასხვა სახის ზიანი მიაყენა 2400-მდე კერძო საცხოვრებელ სახლს.

გარდა კომპენსაციებისა სრულად აღდგება დაზიანებული ინფრასტრუქტურა რისთვისაც მთავრობამ რეგიონისთვის სარეზერვო ფონდიდან გამოყოფს 5 310 000 ლარი.

სტიქიის პირველი წუთებიდან რეაგირება იყო მყისიერი, გამართულად იმუშავა ყველა მუნიციპალურმა სამსახურმა. პრემიერის უმაღლესი დავალებით, სწრაფი კოორდინაციისა და არსებული ვითარების დროულად გადასაწყვეტად ადგილზე იმყოფებოდნენ ცენტრალური ხელისუფლების წარმომადგენლები.

სამეგრელოს შეიქმნილი პალიტეტი ძლიერმა ქარმა სხვადასხვა სახის ინფრასტრუქტურა დაზიანა, მათ შორის სახურავი დაზიანდა 2839 კერძო საცხოვრებელ სახლს და 93 მრავალბინიან საცხოვრებელ კორპუსს. ძლიერმა ქარმა სხვადასხვა სახის დაზიანებები მიაყენა 37 საჯარო სკოლას, 16 საბავშვო ბაღს, 11 ადმინისტრაციულ შენობას და 2 ამაღლებულ სახლს. „დღეისათვის, შეიძლება ითქვას, დაზარალებულთა 90 პროცენტი დათვლილია, ვიცით თანხის რაოდენობა, დაგეგმილი შესაბამისი გეგმები, რათა მაქსიმალურად სწრაფად მოვახდინოთ შედეგების ლიკვიდაცია. შესაბამისად სამუშაოები უნდა განხორციელდეს სწრაფად და ეფექტურად, რათა მოსახლეობა იყოს მშვიდად. მყისიერი რეაგირების შედეგად დროულად აღდგინეთ კრიტიკული ინფრასტრუქტურა, რისთვისაც მალეობას ვუხდით შესაბამის სამსახურებს, ასევე მალეობას ვუხდით ცენტრალურ ხელისუფლებას იმ მხალაჭერისათვის, რომელსაც ამ დღეებში ვგრძნობდით“- განაცხადა სამეგრელო-ზემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულმა **გიორგი გუგუნიამ**.

დაზიანებულია გზები, ხიდები, სახლი...

ცხოვრება მშვენიერია, როცა იცი რას აკეთებ და რა მისია გაქვს რაიმე ამ დღეებში.

ცხოვრება მშვენიერია, როცა იცი რისთვის ცოცხლობ. ცხოვრება მშვენიერია როცა შენი ქვეყნის, შენი ხალხის სუნიტებით სუნთქავ და მისი მაჯისცემა საკუთარზე კარგად გეხმარება და მზად ხარ მისი სიცოცხლისთვის დათმო შენი სიცოცხლე , რომელიც ჩვენსავე სახლშია დროებით და ხანმოკლეა.

ცხოვრება მშვენიერია, მაშინ როცა იცი, რომ შენი არყოფნის მერე შენი შვილები და შვილიშვილები, მომავალი თაობა ამაყად გაივლის იმ გზაზე, რომელსაც მერცხლის ბუდეზეა აშენებული ნამცეც-ნამცეც, სადაც გარეული ბედურებით გეხმარება და ყოველ ნაბიჯზე მის დანერგვას ცდილობენ ვითომდა ვაიპატიოთ გეგმა, მაგრამ ვერაფერს უხერხებენ საკუთარ ფეხებს ამოსაძირკვად...

ცხოვრება მშვენიერია, როცა პატიობ, უთმენ, მიუტევებ, „რამეთუ არა იციან რასა იქმან“...

მაგრამ... : ცხოვრება საშინელია, როცა აღადგინო პირადულს ვეღარ ცდება და ვერ აცნობიერებს , რისთვის უბოძა უფალმა „თბილი“ სკამი და ამხელა ჩინი, რომელსაც ფლობს და „სხვისი ჭირი“ ჩხირადაც არ უღირს.

ცხოვრება საშინელია, როცა შენი „თვალზედგის ისარი მოკლეა“ და „ერის წყლული მაჩნდეს წყლულად“ შენთვის უცხო ფრაზებია“;

ცხოვრება საშინელია, როცა თბილ სკამში მოკალათებულს საკუთარი ხედავ არ გაგანია და ახალს ვეღარ ქმნი, ძველი არ ვარგა და გზაზედგულს ვეღარ გიპოვია მესამე გზა, ანუ ახალი გზა, გამოსავალი სიტუაციიდან, რომლის შეცვლაც მოერგება საქვეყნო საქმეს.

ანუ ამ მაღლიანთა და უმაღლთა შორის მე ბედნიერად ვრაცხ საკუთარ თავს, რომ „ეგრისის მაცნე“ ის ნაპერწკალია, რომელიც 25 წელია ჩემი ქვეყნის სუნიტებით სუნთქავს და ასრულებს იმ ბუფის ხიდის ფუნქციას ჩემი ქვეყნის მასშტაბით, რომელმაც ღირსეულად ატარა მე-20 საუკუნის დასასრულისა და მე-21 საუკუნის ურთულეს მიჯნაზე გამაერთიანებელი როლის ფუნქცია, რომელმაც გამოიარა ქარცეცხლიანი დღეები: აფხაზეთის ომი, მხედრიონის თარეში, სამაჩაბლოს ომი, მძათეობა, შიში, შიმშილი, კოვიდი, და ათასგვარი უბედურება, ყოველგვარი ბიუჯეტის და ფუფუნების გარეშე.

დღეს ეს უნიკალური მაგვანე ნახევარი საქართველოსი დგას როგორც ბერძენა და თბილ სკამში მსხდომთაგან ითხოვს: მომხედეთ, გაუფრთხილდით, ეს თქვენი ფეხებია, რომელზედაც ამოვიდა ის ხეები, სადაც სხედხართო, იმ გოგებს ნუ ჩამოჭრით, რომლითაც დაზიანდებით და მტერი დაგცინებთ, დრო არ გაპატიებთ ან ჩივის ბარკეით დაგანარცხებთ მიწაზეო...

ნათია ჯაფარიძე

მაშინ, აფხაზეთში...

ეგრისის მაცნე ჩემი სულის ნაწილია

ჩემო ძვირფასო მეგობრებო, ამასწინათ, ჩვენი გაზეთის „ეგრისის მაცნეს“ ფურცლებზე და ინტერნეტის გვერდებზე დავეცი წერილი - „ეგრისის მაცნე-25“, დიას, ოცდახუთი წელი- ეს არ არის პაგარა დრო, ისეთი მძიმე, ქარიშხლიანი, სისხლიანი დროისთვის, რაც საქართველომ გაიარა მე-20 საუკუნის მიწურულსა და 21-ე საუკუნის დასაწყისში, ეს იყო აფხაზეთის ძმობაშეკვეთილი ომი, ომი რომელმაც ათასობით ადამიანის სიცოცხლე შეიწირა, ომი რომელმაც მიწასთან გაასწორა ჩვენი ქვეყნის უღამაზესი და უმდიდრესი აფხაზეთის გერიგორია, რომელიც დღემდე მოუშუშებელ იარაღ რჩება და თითოეული ქართველის გულში ცეცხლივით ანთია და მასზე ფიქრი მოსვენებას არ გვაძლევს... მე ჩემი პროფესიიდან გამომდინარე ეს ფიქრი გამაფრებულად მაწუხებს დღემდე... და ჩვენს გაზეთს არასოდეს დავიწყებია აფხაზეთი, მუდამ ერთი ან ორი გვერდი ეთმობოდა და ეთმობა დღემდე იმ ისტორიებს, იმ ადამიანთა ცხოვრების მოგონებებს, რასაც „ჩვენი აფხაზეთი“ ჰქვია.

გულწრფელად შემიძლია ვთქვა, რომ „ეგრისის მაცნეს“ კალათა საკმაოდ მძიმეა და საინტერესო მასალებით დატვირთული. აფხაზეთის ომმა მრავალი საინტერესო და საზოგადო მოღვაწეები გაამცირა, ბევრ მათგანთან დღესაც ვეგვრებო და მათი ლამაზი წერილები ამშვენებდა და ამშვენებს ჩვენს გაზეთს.

... იღვა 1992 წელი, ენგურის ხილთან მღვა ხალხი იყო შეკრებილი, ჩანისხული იყო იმ დღეს საქართველოს პირველი პრეზიდენტის მგიალ გამსახურდიას შეხვედრა აფხაზეთთან, ენგურის ხილთან შეიარაღებული ხალხი ქაოსურად მოძრაობდა, თუ არა და ჟურნალისტებს ბუნებრივია ყველას გვინდოდა გადასვლა ხილს გაღმა, დაცვა არ გვიშვებდა, მაინც გავბედე და წინ რამდენიმე ნაბიჯი გადავდგი, ვთხოვდი, გამაგარეთ მეთქი, უარზე იყვნენ... ამ დროს შეიარაღებულითა ჯგუფს ერთი ავტომატიანი გამოეყო და მკითხა შენ ნათია ჯგუფში არა ხარო, კი მეთქი, ბიჭებს გადასძახა ეს ქალბატონი გააგარეთო, მითხრა ოღონდ ოპერატორს ვერ გამოგაყოფითო... ეს „ხაჭაპურა „ იყო ჩვენი შემოხვედი და ასე უცებ აღმოვჩნდი ხილის მეორე მხარეს, სადაც გაეროს მანქანაში ჩამსვეს, აქ თბილისელი ქალბატონები ისხდნენ, მე ისინი მხოლოდ შორიდან მყავდა ნახახი, თან გზა-გზა

ინსტრუქტაჟი ჩამიგარდა, შეხვედრისას ჩვენ რისი უფლება გვქონდა და რისი არა და სოლოის შემთხვევაში, რომელიც ნებისმიერ მომენტში შეიძლებოდა ყოფილიყო როგორც მოქცეულიყოფილი. სადღაც ოჩამჩირის გერიგორიანზე მანქანები გაჩერდნენ და ჩვენც მანქანიდან ჩამოვედით. ცოგა არ იყოს შიშის გრძნობაც დამეუფლა .. ვაი თუ ...მაგრამ მაინც სიამაყე მერეოდა... მე ვიყავი იქ, სადაც ჩემი ქვეყნის მომავალი წყდებოდა ... იქ ძალიან საინტერესო კადრების გადაღება შეიძლებოდა, მაგრამ გადასაღები არაფერი მქონდა... ცოგა შორიასლოს ახალგაზრდობის ჯგუფი შევნიშნე, მათ შორის ერთი მაღალი, წვერებიანი სამხედრო ფორმაში ჩაცმული, გულზე ფოტოაპარატურა მონტაჟებული ახალგაზრდა ძალიან აქტიურად, გამხიარდა, ესენი შეიძლება ჩემი კოლეგები არიან მეთქი და მიუახლოვდი... ეს ჟურნალისტი ლაშა გვასალია აღმოჩნდა, ასე გავიცანი ერთმანეთი, თან ვითოვე ოპერატორი არ გამოაგარეს, იქნებ რამე კადრები მეც მომცეთ მეთქი... მას შემდეგ ვეგვობრობოთ მე და ლაშა გაუსუნარი მეგობრობით.

.. მე რუხში ვცხოვრობ, ჩემი სახლიდან მოჩანს რუხის ციხე და აფხაზეთის მოწყვნილი მთები, მოწყვნილი ენგურის ხიდი, სადაც ხიდის თავთან შეგაჩერებენ, იქით არ შეიძლება, როდემდე, როდემდე უნდა ითმინო გულო... თუ არადა წინაპართა სისხლი ღაღადებს, ბორბავს, გველოდება, მათაც ვენაგრებით. ჩემი აფხაზეთი, ჩვენი გულისა და სულის ნაწილი, მიყვარს ძალიან, ეს ჩემი, ჩვენი ახალგაზრდობის ნაწილია, „ამრა“, მღვის სანაპირო, ქვიშაზე მოხარშული ყავა, მეგობრები, ნათესავები, რომლებიც დრომ სხვადასხვა მხარეს მიმოფანტა. იახ, ამ სიყვარულმა მიბიძგა სამი შვილის დედას სიცოცხლის რისკის ფასად რამდენიმეჯერ დამედეგა ფეხი და შემეგრძნო ჩემი აფხაზეთის ტკივილი, მის ჭრილობებს მალამოსავით დავდებოდი, თუნდაც ერთი წერილით, თუნდაც ერთი მოგონებით... და დღესაც ვიბრძვი, რათა დავიწყების ბურუსმა არ დაფაროს, ხავსი არ მოეკიდოს ჩვენს გულსა და გონებას, გვიყვარდეს აფხაზეთი, გვიყვარდეს ერთმანეთი და ჩვენ გადავრჩებით...

ნათია ჯაფარიძე

მურმან ნაჭყებია - 80

80 წელი შეუსრულდა მამულიშვილს, ჭეშმარიტ პიროვნებას, თავის საქმის უბაღლო ოსტატს, დირსეულ პროფესიონალს, ქართული საინჟინერო ინტელიგენციის ბრწყინვალე წარმომადგენელს ბატონ მურმან ნაჭყებია, რომელმაც მთელი თავისი ცხოვრების შეგნებული ნაწილი გაატარა პრინციპულობის, პასუხისმგებლობის, დისციპლინის, მოთხოვნისა და წესიერი ცხოვრების სულისკვეთებით.

რვა ათეული წელიწადი თითქოსდა უხმაუროდ გადაუვლოდა, თუმცა ეს დრო უკვალოდ როდი ჩამარცვლულა, კეთილად დამდგარა ქაში წარსულისაკენ ამჟამად გახედვისა, რადგან ამ წარსულში ბევრია ღირსსახსოვარი საამაყო მესრულებული საქვეყნო საქმეები.

სოფელს, ქალაქს, კუთხეს ჰყავს და ამშვენებს ისეთი პიროვნება, რომელიც თანამდებობით კი არ არის სამოგადოების ყურადღების ცენტრში, არამედ ამ ღირსებებისეზებით, ყველაზე კარგად და სრულად, რომ არის წარმოდგენილი მისი ცხოვრების წესში.

ბატონი მურმან ნაჭყებია დაიბადა მუგდლის რაიონის სოფელ ორსანგიაში 1942 წლის 3 იანვარს მოსამსახურის ოჯახში. 1958 წელს საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ იმავე წელს ჩაირიცხა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ავტომატიკისა და გამოთვლითი ტექნიკის ფაკულტეტზე, რომელიც წარმატებით დაამთავრა 1964 წელს და მიიღო ინჟინერ-ელექტრიკოსის კვალიფიკაცია. ახალგაზრდა სპეციალისტი განაწილებით გაგზავნილი იქნა საშუალო ყაზახეთის რესპუბლიკის ქალაქ ცელინოგრადში (ახლანდელი ასტანა) ქარხანა „ყაზახსელმაში“. 1965 წელს, როგორც მზარდი და პერსპექტიული ახალგაზრდა გადაყვანილი იქნა გაერთიანება „ცელინსლების“ მთავარ ენერგეტიკოსად. ამ თანამდებობაზე მუშაობის პერიოდში მან მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა წარმოებაში საწარმოო პროცესების ავტომატიზაციის საქმეში. მის მიერ შემუშავებული და დანერგული იქნა 13 რაციონალიზატორული წინადადება.

1968 წლის სექტემბერში ბატონი მურმანი გადმოყვანილი იქნა ქ. მუგდლში ენგურქალაქის კომბინატში ინჟინერ-ელექტრიკოსად. პარალელურად აქტიურად ერთვება კომბინატის ახალგაზრდული ორგანიზაციის მუშაობაში და 1970 წელს ირჩევენ კომბინატის კომკავშირის კომიტეტის მდივნად. 1972 წელს გადაყავთ მშენებარე „ენგურქალაქის“ კომკავშირის კომიტეტის მდივნად. 1973 წელს კი მას აგზავნიან შინაგან საქმეთა სამინისტროს მუგდლის საქალაქო განყოფილების უფროსად. 1976 წლიდან კი ის კვლავ უბრუნდება ენგურის ცელულოზა-ქაღალდის კომბინატს და ინიშნება მაგერალურ-ტექნიკური მომარაგების განყოფილებაში უფროსად.

1981-1992 წლებში ბატონი მურმანი კომბინატის კომერციული დირექტორია, 1992 წელს კი ინიშნება ენგურის ქალაქკომბინატის დირექტორად, ხოლო 1993 წელს საწარმოო გაერთიანება „საქქალაქმრეწვის“ გენერალურ დირექტორად. 1996 წლიდან კი სააქციო საზოგადოება „მუგდლის ქაღალდის“ გენერალური დირექტორია.

მართალია ბატონ მურმანის განვლილ გზას, შეიძლება რამე ისტორიული ძვრები არ მოუხდენია, დაფნის გვირგვინებსა და დიდების შარავანდელზე არ უოცნებია, მაგრამ მან უხმაურო, ღირსეული, თავდადებული შრომით შესძლო თავისი ბიოგრაფია დაუსრულებელი გაეხადა: ჩვენ „მისი სამეგობრო, ხაზგასმით ავლნიშნავთ, თუ მან ცხოვრებაში რამეს მიაღწია, მხოლოდ თავისი შრომით. თანამედროვენი იცნობენ მას, როგორც პროფესიონალს და მაღალი კვალიფიკაციის ინჟინერს.

აღამიანებთან ურთიერთობის საოცარი ნიჭი გააჩნია, ერთდროულად ეს გალანგიცაა და ხელოვნება. ბევრი ცუდი კაცის ნაცუდარის გამოკეთება მისი ერთ-ერთი უიშვიათესი ნიჭია. მხოლოდ მისმა უახლოესმა აღამიანებმა იციან, რამდენი რამ დელიკატურად მოუგვარებია და მოუწესიგებია ბევრი უხერხულობა, ისე, რომ არავის გაუგია. ამ სიკეთეს ის მხოლოდ ერთი სურვილით აკეთებს - იყოს მშვიდობა, სიყვარული და პატივისცემა აღამიანთა მოღვაწეში.

ბატონი მურმანი იმ აღამიანთა რიცხვს ეკუთვნის, რომელთაც ყოველგვარი ხმაურის, კომპენეტრობისა და მუდმივ რეკლამირების გარეშე უყვართ საქმის კეთება. ეს არი კაცი, რომელსაც ერთიანად აქვს გათავისებული სამამულო, საქვეყნო ინტერესები და მოყვასის სიყვარული. მისი ცხოვრების დაბნიშნულება და ღვეშია საპატიუროს მოუთხოვნელად აღამიანისათვის სიკეთის ქმნა. მას ერთნაირად უყვარს ბავშვობის დროინდელი და შემდეგ შეძენილი მეგობრები, სამოგადოებაში მათი ადგილისა და თანამდებობის მიუხედავად. შეგიძლია ძალზე მოკლე გამოვხატო ჩვენი აზრი და შეხედულება ბატონ მურმან ნაჭყებიაზე. იგი მართლაც ღირსეული და სამაგალითო პიროვნებაა თავისი განვლილი გზით, ცხოვრების წესით, აღამიანური თვისებებით და მორალით.

„ილიას თქმისა არ იყოს -,აღამიანი იმისთვის არ არის გაჩენილი, რომ პური სჭამოს, არამედ პურსაც სჭამს იმიტომ, კაცურად იცხოვროს და აცხოვროს თავისი შთამომავლობა“. მართლაც, ჩვენს თაობაშიც მრავლადაა კაცური კაცი, მათი იმედით კიდევ დგას ფეხზე ქვეყანა. კარგი კაცობა ძალიან გვეძლი ცნებაა. იგი ჭეშმარიტებისა და სიკეთის კანონით ცხოვრებას ნიშნავს. თუ ეს ასეა, მაშინ თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ბატონი მურმან ნაჭყებია სახით მის ოჯახს, ქვეყანას, სამშობლოს ჰყავს კარგი კაცი, აღამიანი და პიროვნება.

ილლიანი კაცია ბატონი მურმანი, ბელნიერ ვარსკვლავზე დაბადებული, მეგობრობის ყადრი იცის. ექვს ათეულ წელზე მეტია მეგობრების გარემოცვაში გრიალებს და არასოდეს დარჩენილა მარტო. მთელი მისი შეგნებული ცხოვრების მანძილზე ყოველთვის გრძნობდა მეგობრების სიბოძს, თანადგომასა და ზრუნვას, როგორც ლხინში, ასევე შეჭირვების ქაშს. ნებისმიერს ვისაც ბატონი მურმანისთან მეგობრობა, ანდა თუნდაც უბრალო ნაცნობობის ბელნიერება ჰქონია, დაგვეთანხმება რომ ის არის კაცი, ვით შემწენის კაცსა კაცობა. ამ კაცობით ცხოვრობს- ოჯახში, საქმეში, სამეგობროში. ბუნებით ხალისიანი, გულკეთილი, სხვისი ღირდის ალაღად გამზიარებელი უღალატო მეგობარი- ასეთია ჩვენი ბატონი მურმანი.

დაბადების დღე ყოველთვის კარგი დროა იმისათვის, რომ აღამიანი ცხოვრების საზრისს დაუფიქრდეს. განვლილი ცხოვრების გადათვალეურებით დავისახოთ, თუ რამდენად ძლიერია პიროვნება, რას შეუძლია მიაღწიოს, თუ შრომა, ცოდნის დაუფლების სურვილი, მოწესრიგებულობა და სიკეთე მისი ცხოვრების წესი და თანმდევი მეგობრი იქნება. ჩვენი იუბილარი, ყველა ამ თვისებებითაა შემკული და ამიტომაც წარმატებული აღამიანია. ის საოცრად კაცმოყვარე, ქვეყნისა და ოჯახის ერთგულია.

განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ბატონ მურმანის მუშაობის პერიოდი ენგურქალაქ კომბინატში, ბატონ ოთარ ფაცაცის ხელმძღვანელობით. ის თავის თანამოსაქმეებსა და თანამოაზრეებს შორის იყო პროფესიონალი პრაქტიკოსი და მუდამ სიახლის ძებნაში ყოფი პიროვნება. მისი ყოველი სამუშაო დღე მიმართული იყო ჯანსაღი და ნოვატორული თაოსნობების რეალურ ხორცშესხმაში. ბატონი ოთარი ყოველთვის დიდ ყურადღებას უთმობდა ახალგაზრდა სპეციალისტების პროფესიულ და თვისობრივ შერჩევას, იყო ძალიან მომთხოვნი, მაგრამ ამავე დროს სამართლიანი და კეთილი. ამ ახალგაზრდებიდან გამორჩეულია ბატონი მურმანი, რომელმაც განვლო მეტად დიდი გზა, რიგითი ინჟინრიდან სააქციო საზოგადოება „მუგდლის ქაღალდის“ გენერალურ დირექტორამდე.

ამ გონებებითა და ენერგიით სავსე უპრეცედენტო კაცს 80 წელი შეუსრულდა. შეუსრულდაო?!- ერთგვარი გაკვირვებითა და გაოცებით იმიტომ ვამბობთ, რომ ნებისმიერი აღამიანი, ვინც ბატონ მურმანს იცნობს და ხელავს, დამემოწმება, თუ როგორი ახალგაზრდული შემართებით აგრძელებს მოღვაწეობას ეს პიროვნება. იგი სიცოცხლის ხალისითა და სიყვარულით -მენიჭმია. ცხოვრების შუაღება მისი დღევანდელია. თავის წილ სიცოცხლეს - უკვე , ასაკოვანი, ოჯახის, ქვეყნის, ქალაქის ფიქრითა და ღვრიგით ატარებს. თვლის, რომ უმთავრესი ვალი აღამიანისა ქვეყნის სამსახურია, რწმენა, სიყვარული და სიცოცხლე შთამომავლობისათვის, საამაყო გაგარებული, მკვიდრად და ამჟამად ნაშენები ცხოვრებაა.

უბოძოდ უყვარს თავისი ქვეყანა, ქალაქი, მშობელი ხალხი, ალათ-წესები, მეგობრები, იცავს სიმართლეს, სხვაგვარად არც შეუძლია, თავისი პრინციპების ერთგულია და უღალატო. მამაკაცის ყველა საუკეთესო თვისებების მაგარებული, საოცრად პუნქტუალური, მუდმივებით კარგად რომ იცის დროის ფასი.

ბატონ მურმან ნაჭყებია დაუღალავი შრომისა და აღიარებული ავტორიტეტის დასტურია ის წოდებები და ჯილდოები, რომლებიც მას დამსახურებულად აქვს მიღებული ყოფილ საბჭოთა კავშირის პერიოდში, ხოლო დამოუკიდებელ საქართველოში ღირსების ორდენი.

ბატონი მურმანი შესანიშნავი მეოჯახე, მეუღლე, მამა და ბაბუაა, რაშიც მას ბრწყინვალედ ეხმარება უბაშს მეუღლე ქალბატონი გეინაბი, რომელიც დღესაც ცილობს ხელი შეუწყოს მას თავის საქმიანობაში. მათ აღმარდეს შესანიშნავი შვილები მარინე და ინგა - ექიმები, ჰყავთ ოთხი შვილიშვილი.

უკანასკნელ წლებში ბატონი მურმანი დატვირთულია სამოგადოებრივი საქმიანობით. იგი გახლდათ სამოგადოება „მუგდლის“ თავმჯდომარის პირველი მოადგილე, ამჟამად კი ამ სამოგადოების თავმჯდომარეა და ღირსეულად უძღვება ამ საპატიო საქმეს.

ასე მოვიდა ბატონი მურმანი, თავის მღელვარე და დიდად წარმატებულ ცხოვრების მე-80 წელთან. ღმერთმა ქნას ერისა და ქვეყნის მსახურების გზით მას მომავალში დიდხანს ევლოს ჩვეული ენერგიითა და მუხლთიჩაუხრელობით.

სულითა და გულით ვულოცავთ ბატონ მურმანს სახელოვან იუბილეს და ერთი წამითაც არ გვეპარება ეჭვი, რომ ეს ის შემთხვევაა, როდესაც 80 წელი იმ გამოცდილების საბოძია, რომელიც საჭიროა ახალი წარმატებისათვის. გისურვებთ ჯანმრთელობას, მხნეობას და უღვე სიხარულს თქვენს ძვირფას ოჯახთან და ყველა საყვარელ აღამიანებთან ერთად.

სამოგადოება „მუგდლის“

სამოგადოება „მუგდლის“ მეოთხე ყრილობა

გასული წლის 7 ოქტომბერს მუგდი დის მოსწავლე ახალგაზრდობის სასახლეში გაიმართა სამოგადოება „მუგდილე დის“ მეოთხე ყრილობა, რომელსაც ესწრებოდნენ სამოგადოება „მუგდილე დის“ წევრები, გუბერნიის, მერიის, საკრებულოს წარმომადგენლები. ასევე წარმო მადგენლები ქუთაისიდან, წალენჯიხიდან, სხვადასხვა რაიონებიდან და ქალაქებიდან. სამოგადოება „მუგდილე“ ეს იმ აღამიანთა შესაკრებელი ადგილია, სადაც გაერთიანებულია მუგდილის ინტელიგენციის სხვადასხვა სფეროს თვალსაჩინო წარმომადგენლები, სამოგადო მოღვაწეები, რომლებიც დაარსების დღიდან დღემდე ყოველგვარი ანგარების გარეშე იღწვიან მნიშვნელოვანი საჭირობოტო საკითხების გადასაწყვეტად, რომელიც მათი ცხოვრების ფიქრის საგანი და მნიშვნელობაა.

ყრილობას უძღვებოდა ღვაწლმოსილი მუგდილე, ბატონი ვაჟა ფიფია. ყრილო ბაშე სამოგადოება „მუგდილე“ განვლილი პერიოდის პრეზიდიუმის მიერ გაწეულ მუშაობაზე ანგარიშით მოხსენებით წარსდა ბატონი მურმან ნაჭყებია, რომელმაც ფართოდ და ღრმაშინაარსიანად ისაუბრა იმ პროექტებზე, თემატურ ღონისძიებებზე, ურთიერთობებზე, რომელიც მოიცავდა სამოგადოების ფართო საქტერის ინტერესებს ეკონომიკის, სოფლის მეურნეობის, მეცნიერების, განათლების, კულტურისა და ხელოვნების ახალგაზრდობისა და სპორტის სფეროს. მან ამომწურავად ისაუბრა იმ საჭირო როტო საკითხებზე, რომელსაც სამოგადოება აყენებს ხელისუფლების წინაშე, რომელიც აგვარებს მათ და გარკვეული ნაწილი მოგვარების პროცესშია.

შეკრებილმა სამოგადოებამ დიდი პატივი მიაგო სამოგადოების ყოფილი თავმჯდომარის ოთარ ფაცაცის ხსოვნას და მაღალი შეფასება მისცა სამოგადოების მიერ განვლილ მუშაობას.

გამომსვლელებმა სხვადასხვა რაიონებიდან წამოაყენეს მნიშვნელოვანი საკითხები, დაისახა სამომავლო გეგმები შემდგომი ურთიერთთანამშრომლობის შესახებ.

ყრილობამ ერთხმად სამოგადოება „მუგდილის“ თავმჯდომარედ აირჩია ღვაწლმოსილი მუგდილე, სამოგადოება „მუგდილის“ მოვალეობის შემსრულებელი, ბატონი მურმან ნაჭყებია. მოადგილედ არჩეულ იქნა ღვაწლმოსილი, გამორჩეული მუგდილეი ლავრენტი (თემურ) კემულარია.

ყრილობაზე ასევე არჩეულ იქნა პრეზიდიუმის წევრები 25 კაცის შემადგენლობით: ჯიქია ბონდო, ნაჭყებია მურმანი, ვეკუა კარლო, ფიფია ვაჟა, სურგულაძე თემური, იმორია ალგერი, მაქაქარია როლანდი, მალაშხია ნუგზარი, ნაჭყებია მანანა, ჯიქია მარინა, კემულარია თემური, ჯგუშია ნათია, ჭანგურია გურამი, სონგულია მშვეინარი, კუკუა ვახტანგ, სოსელია გივი, ბეჭვია ლევანი, გუგუჩია იური, აგუმაფა გული, სარია ნუგზარი, დადუა მამირა, სართანია ნუგზარი, ქირია ლადო, ცანაფა თამაზი, ცხადაია ვახტანგი.

ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ სამოგადოება „მუგდილე“ კვლავაც ღირსეულად გააგრძელებს თავის მოღვაწეობას. იგი იყო და იქნება ხიდი ხელისუფლებასა და სამოგადოებას შორის, მრავალი დიდი და კეთილშობილური საკითხების გადაწყვეტის ინიციატორი სამოგადოების სასარგებლოდ.

სამოგადოება „მუგდილის“ ახლად არჩეულ შემადგენლობას ბატონი მურმან ნაჭყებია ს ხელმძღვანელობით უსსურვებთ შემდგომ წარმატებებს.

ნათია ჯგუშია

ზუგდიდისა და ცაიშის ეპარქიის ახალგაზრდობის განათლებისა და კულტურის ცენტრი

გიორგი ფიფია
დაიბადა 1983 წლის 15
მარტს. 2002 წელს
დაამთავრა წალენჯი
ხის მუნიციპალიტეტის
თემის 1 საჯარო

სკოლა და ქ. თბილისის მაქარია ფალიაშვილის სახელობის
სამუსიკო ხელოვნების პედაგოგიური ინსტიტუტი, მუსიკა
ლიტერატურის პედაგოგის სპეციალობით.

2005-2006 წლებში სწავლობდა ქუთაისის გაბრიელ
ეპისკოპოსის სახელობის სასულიერო სემინარიის სასწავლებ
ელში, რელიგიის მასწავლებლის სპეციალობით. 2006 წლიდან
მუშაობს წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის თემის №1 საჯარო
სკოლაში მუსიკისა და რელიგიის მასწავლებლად.

2015 წლიდან ზუგდიდისა და ცაიშის ეპარქიის მიტროპოლიტ
გერასიმეს ლოცვა-კურთხევით ახალგაზრდობის განათლებისა
და კულტურის ცენტრის კოორდინატორია წალენჯიხის
რაიონში, ხოლო 2019 წლის 10 ივნისიდან-ზუგდიდისა და ცაიშის
ეპარქიის ახალგაზრდობის განათლებისა და კულტურის ცენტრის
დირექტორია. სტიქაროსანია მახარიისა და ლიის წმ. გიორგის
ტაძრებში. განათლების საქმეში გაწეული განსაკუთრებული
დამსახურებისათვის, ხანგრძლივი და უმწიკვლო სამსახურისთ
ვის მინიჭებული აქვს მასწავლებლის აკადემიის საპატიო წევრის
წოდება.

მემორანდუმი საქართველოს ეროვნულ ბიბლიოთეკასთან

ახალგაზრდობის განათლებისა და კულტურის ცენტრი
აქტიურად თანამშრომლობს საქართველოს ეროვნული ბიბლიო
თეკის პრეზიდენტ გიორგი კეკელიძესთან. მხარეები შეთანხმდნენ
საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკის დარბაზით სარგებლობ
აზე და საგანმანათლებლო ორგანიზაციისათვის უფასო ელექტრო
ნულ წვდომას ჰუმანიტარულ და საბუნებისმეტყველო, სამეცნიერო
ლიტერატურაზე: ისტორიის, არქეოლოგიის, რელიგიის, ხელოვნების,
კულტურის, ლიტერატურის და გეოგრაფიის მიმართულებით. ასევე
სხვადასხვა სახის ინტელექტუალური-შემეცნიებითი, საგანმანათლე
ბლო ღონისძიებებში ურთიერთთანამშრომლობაზე.

შეხვედრა წალენჯიხის სკოლაში

30 იანვარს წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის სახელოვნებო-
საგანმანათლებლო ცენტრის რელიგიის, ხელოვნებისა და კულტურის
წრის მოსწავლე -ახალგაზრდები შეხვდა ა(ა)ი. ზუგდიდისა და ცაიშ
ის ეპარქიის განათლებისა და კულტურის ცენტრის აღმასრულებელ
დირექტორს ბ-ნ. გიორგი ფიფიას და სოფ: ნაგურუს წმინდა გიორ
გის სახელობის ბის ტაძრის წინამძღვარს, დეკანოზ ილია სარიას.

შეხვედრა გაიმართა წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის 3 და 4
საჯარო სკოლაში, რომელთაც გააცნო საგანმანათლებლო და
კულტურული ღონისძიებები, ჩაგარების ეგაპები და პროექტების
მიმდინარეობის ვადები.

ჩაგარდება საგანმანათლებლო ღონისძიებები, სახალხო
რელიგიურ ღვთაებასწავლებთან დაკავშირებით. გაიმართება
კონფერენციები, ესეების კონკურსი. ღონისძიებები მიმდინარე
იქნება საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, მცხეთა-თბილისის
მთავარეპისკოპოსის, ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლი
ტის, უწმიდესისა და უნეტარესის ილია II-ის აღსაყდრებიდან 45 წლის
და დაბადებიდან 90 წლისთავთან დაკავშირებით.

სრულიად საქართველოს
კათოლიკოს-პატრიარქის ილია
მეორის ლოცვა-კურთხევით
2017 წლიდან ზუგდიდისა და
ცაიშის ეპარქიაში გაიხსნა
ახალგაზრდობის განათლებისა
და კულტურის ცენტრი, რომლის
მიზანია საზოგადოების სოციალუ
რი, კულტურული, ეკონომიკური
განვითარება, ინტელექტუალური
და სულიერი ამაღლება.

ცენტრის სტრატეგიული გეგ
მა ეფუძნება საქართველოს
კანონს „მოგადი განათლების
მესახეზე“ ცენტრი ემსახურება
ზუგდიდისა და წალენჯიხის
მუნიციპალიტეტების საჯარო და
კერძო სკოლებთან, პროფესიულ
კოლეჯებსა და უმაღლეს სასწავ
ლებლებთან ერთობლივი თანამ
შრომლობით მოსწავლე- ახალ
გაზრდობის ანალიტიკური შემო
ქმედებითი ამოცანების განვი
თარებისა და სოციალური უნარ-
ჩვევების ჩამოყალიბებისათვის
ხელშეწყობას.

ცენტრში ისწავლება ქართ
ული და მსოფლიო კულტურისა

და ხელოვნების ისტორია,
ძველი ქართული დამწერლ
ობა, საეკლესიო გალობა და
ფოლკლორი-ხალხური სიმღე
რები.

ჩამოყალიბებულია ჯგუფებ
ის საბუნებისმეტყველო საგნებ
ისა და ტექნოლოგიების მიმარ
თულებით.

რეგულარულად ტარდება
საწრეო საგნობრივი მეცადინე
ობები, შემეცნიებითი და მხაგვრ
ულ-შემოქმედებითი ღონისძიე
ებები. ჩვენთან ყველა პირობა
არსებობს იმისათვის, რათა
მოგივაცია შეუქმნათ განათლ
ებაზე ორიენტირებულ მოსწავ
ლე-ახალგაზრდებს.

ზუგდიდისა და ცაიშის
ეპარქიის ახალგაზრდობის
განათლებისა და კულტურის
ცენტრში მომავალი თაობის
მუსიკალური განათლების
საქმეს სათანადო უდგას ზუგდ
იდის ივერიის ყოვლადწმინდა
ღვთისმშობლის საკათედრო
ტაძრის რეგენტი აფხაზეთის
საჯარო სკოლის მუსიკის

მასწავლებელი ნიკოლოზ ლაგ
არია. იგი მთელი პასუხისმგებ
ლობითა და სიყვარულით
აწეობს და აყვარებს მოსწავ
ლეებს ქართული ხალხური
სიმღერების შეუდარებელ
პოლიფონიასა და ქრისტიანუ
ლი საგალობლების განუმეორ
ებელ თვითმყოფადობას სასწა
ვლო-ალმრღელობით პროცესს
წარმართავენ კვალიფიკური
და წარმატებული პედაგოგები.

მიტროპოლიტ გერასიმეს
ლოცვა-კურთხევითა და მოსა
ხლეობის ინტერესების გათვალ
ისწინებით, ახალგაზრდობის
ცენტრისა და საქართველოს
ფოლკლორის სახელმწიფო
ცენტრს შორის 2022 წელს
გაფორმდა მემორანდუმი, რომ
ლის შესაბამისად ქ. ზუგდიდის
ახალგაზრდობის განათლებისა
და კულტურის ცენტრთან
გაიხსნა სალოგბარო სკოლა.
ახალგაზრდობის ცენტრის მიერ
რეგულარულად აღინიშნება
მობა-ახალი წლისა და სააღდ
გომო გვიშები; ასევე წმინდან
თა სხენების დღე თამარისა,
გიორგისა, დავითისა, ანდრიაო
ბა და სხვა, ინტელექტუალური
კონკურს-პროექტები სკოლებ
ში ხშირად ტარდება მოძღვრ
ის საათი და საგანმანათლებლო
საუბრები.

გიორგი ფიფია,
ზუგდიდისა და ცაიშის
ეპარქიის ახალგაზრდობის
განათლებისა და კულტურის
ცენტრის დირექტორი.

მემორანდუმი „ეგრისის მაცნეს“ რედაქციასთან

ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმდა ახალგაზრდობის განათლებისა და
კულტურის ცენტრსა (დირექტორი გიორგი ფიფია) და „ეგრისის მაცნეს“ რედაქციას (დირექტორი
ნათია ჯგუშია) შორის, რომელიც ითვალისწინებს ორგანიზაციის მიერ განხორციელებულ
პროექტების გაშუქებას გაზეთში, წარმატებული ახალგაზრდების წარმოჩენას უსასყიდლოდ,
გამოცდილების გამოარებას საგამომცემლო საქმეში, ნიჭიერი ახალგაზრდების დაკვალიანებისა და
გამოვლენის მიზნით, რაც ხელს შეუწყობს მათ პროფესიულ ჩამოყალიბებას და გაზეთის გავრცელების
არეალის გაზრდას.

ურთიერთთანამშრომლობა, მემორანდუმის ფარგლებში, ითვალისწინებს განათლების სფეროში
გაიმორცხე უფასო პედაგოგიური პოპულარიზაციის რეცესიის ხელშეწყობას და გაზეთის
გვერდებზე განთავსებას. სტატუსზე სფეროში წარმატებული მოსწავლეების პატივსაცემად და
წარმოჩენას, რომელიც ფუნქციონირებს სასულიერო ეპარქიაში, რაც მეუფე გერასიმეს დიდი ღვაწლისა
და ამ ცენტრის დირექტორის გიორგი ფიფიას უანგარო შრომის შედეგია.

შეხვედრა ზუგდიდის №1 საჯარო სკოლაში

მიმდინარე წელს, ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის №1 საჯარო
სკოლაში, ზუგდიდისა და ცაიშის ეპარქიის ახალგაზრდობის
განათლებისა და კულტურის ცენტრის აღმასრულებელი დირექტორი
ბ-ნ გიორგი ფიფია შეხვდა სკოლის დირექტორს ქ-ნ ნინო ბულიას.

ცენტრის ხელმძღვანელმა გააცნო საგანმანათლებლო და
კულტურული ღონისძიებების ჩაგარების ეგაპები და ყველა
პროექტების მიმდინარეობის ვადები. უახლოეს დღეებში, მხარეებს
შორის ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმდება.

საჯარო და კერძო სკოლებში ჩაგარდება საგანმანათლებლო,
შემეცნიებითი და სხვადასხვა სახის კულტურული ღონისძიებები,
სახალხო რელიგიურ ღვთაებასწავლებთან დაკავშირებით.

ღონისძიებები მიმდინარე იქნება საქართველოს კათოლიკოს-
პატრიარქის, მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსის, ბიჭვინთისა
და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტის, უწმიდესისა და უნეტარესის
ილია II-ის აღსაყდრებიდან 45 წლის და დაბადებიდან 90
წლისთავთან დაკავშირებით.

პიპინე კვანჭიანი *

*** **

როგორ

მუშაობდა ალექსის ხსოვნას.

1961 წლის დეკემბერი

მამაჩემის მამა:ალექსი ამურხანის ძე კვანჭიანი. გარდაიცვალა 1962 წელს, 119 წლის.

ბაბა ალექსი და პიპინე, 1964 წელი

პიპინე კვანჭიანი, გულადი გელოვანი, სერგო ნაიფის ძე ჭკადუა, ნადირობისას.

გრიგოლ გიოს ძე გელოვანი - დედაჩემის მამა, გაყვანილი მუფის რუსეთის დროს.

სოფელ ღიბს რომ გასცდებით მესტიის მიმართულებით, მდინარე ენგურის მარცხენა მხრიდან ერთვის პაგარა, მაგრამ შავ ქაფად ქცეული ხუშტისა. ეს გიქმნის მდინარე სათავეს იღებს სვიმონის ქედის ძირითან კულა-ბეშტისა და გიმერის მთიდან, უერთდება გზადაგზა ყვანისა და ჯვარისის წყლებს, მოედინება მეგად ლამაზ ვიწრო ხეობაში, მოაჩხრიალებს თავის ანკარა წყალს, რომელშიაც წინწკლებიანი კალმახები მალაყებს აკეთებენ და ვერცხლის ქამარივით იკლავება ბეშტოლის ღელეზე. ბეშტოლის მთიდან მას უერთდება პაგარა, მაგრამ ცალახში გათქვეფილი ნაკადი, რომელიც მთელ მის ვერცხლისფერს, ყომრალი კვამლის იერს აძლევს და მის ისედაც ვიწრო ხეობას პირქუშს, ცოფიანს და უნდობელს ხდის. ამ წყალს მდინარის შესართავთან ხუშტურულს, ანუ „ყუფურულს“ უწოდებენ (სიგყვა „ყუფრი“ სვანურად ღრმას, უძირის ჰქვია) ვიწრო ხეობა 35-40 კილომეტრის სიგრძეზე ალპურ მონადღე დაფარულია ხშირი გყით სოჭის, ნაძვის და ფიჭვის მალაღი და სწორი ხეებით, რომლებიც თავიანთი კენწეროებით თითქოს ცას ებჯინებიან. გყის შემოთ იწყება ალპური მთა, ზაფხულში მწვანე ხალისას რომ ჰგავს, ხოლო ყველაფერს ამას თავმოძვრულ დასცქერიან დარბაისელი გოლიათებივით ზვიადი მწვერვალები, რომელთაც თავზე ყინულის ჩანჩქერი სურავთ, ხოლო პირებივით დაღებულ ნაპრალებში ელვის ენები ეკლავებიან.

მდინარე ხუშტურის შუა წელზე, მის მარჯვენა მხარეს მდებარეობს ხშირი გყით დაბურული მალაღი ვაკე. არავინ იფიქრებს, რომ ამ გყეში ოდესმე ადამიანს ფეხი დაუდგამს, მაგრამ ვაკის შუაგულში ხეებს შორის გადაგზილი ხანჯალივით აჩხირულა კომკის ნახევრები, რომლის თავზეც უმარმამარი ფიჭვი ღვას, რომელსაც ფერხულში ჩაბმული ვაკეკაცის მკლავებივით გაუშლია გაბარჯული გოგები და თითქოს ეალერსება უმარმამარი სახლის საძირკველს დაბლა მინდორში მდგარს, მის ჩაფურთხილ ქვიტიკის კედელს და ეზოს მორკალულ გალავანს, დაფარულს ხშირი ბუჩქნარით და სოჭების ჩრდილში მიდინებულს...

ამ ხეების ჩრდილქვეშ ოდესღაც მხარბეებიანი ვაკეკაცები დადიოდნენ, თლიდნენ თივისა და შემის მარხილებს, ხდიდნენ პანგის, მოცვისა და ქერის არაყს, ჯერ კიდევ თბილი სასმელით ილოცებოდნენ, სვამდნენ და პატივებზე იწმენდნენ დეკეულის ქონით გაპოხილ ხელებს;... მაგრამ ჯერ ლეგენდას მოვუსმინოთ:

იმ დღესაც მთებში იყო თავის შვილებიანად რომანი. გულის მთის ფერდობს იალალის ხარებივით შესეოდნენ რომანის ბიჭები, ბექნე ჩარკვიანის გამოგზილი ფიცრის სიფართო ცეცხლს ისე გაძალებით იქნევდნენ, რომ მთის ნორჩი ბალახი უსუსური ბალღივით ერთხმოდ მიწაზე და გაუნძრევლად რჩებოდა. ექვსი ცელის შეუწყვეტელ მხუილს როჭიების შორეული კრიახი არღვევდა ღრო და ღრო, ხოლო ლაპილიდან მონახური გრილი ნიაყი თითქოს მკერდით ეღვრებოდათ საკინძე გაღვლილ ვაკეებს.

მხოლოდ რომანი იჯდა განმარტოებით დაღვრულ ქვის ცალზე, ძახველის ხისგარიანი ჩიბუხი ეჭირა და შიგ მსხვილად დაკეპილ თამბაქოს გენიდა ხელისგულით, რომელიც აბუდის სოკოს დარად ჰქონდა დაკოვრებული. ჩიბუხის თამბაქოთი გაფსების შემდეგ ხელი ნაიყო შინაქსოვი შალის შარვლის ღრმა ჯიბეში ახელი და კვესი ამოიღო, გაჰკრა და აბოლებული ჩიბუხის კვამლსა და ფიქრებში გაეხვია.

65 წლის იქნებოდა რომანი. დიდი იყო, ძვალმსხვილი, ჩაჯირკვებული; მთელი მისი განისამოსი შინაქსოვი „კულის“ გან იყო შეკერილი, მხოლოდ ფეხებზე ეცვა ხარის გყავის ქალამნები, რომლებზედაც თასმები ჰქონდა შემოკრული, ხოლო წელზე თასმისე ქამრით შავგარიანი ხანჯალი ეკიდა დანასთან ერთად. ფართო სახეს თეთრგარეული დიდი უღვაშები და აწეული ცალი წარბი, რომლის ქვეშაც ხარისოდენა თვალები ციკლოპის თვალებივით ბრიალებდნენ, რაღაც წარმოუდგენელი სიმკაცრისა და გლანქი თვითდაჯერებულობის იერს აძლევდნენ, მაგრამ მოგჯერ მის გუჩებზე გაჩენილი შემპარავი ღიმილი ყველაფერ ამას აქარწყლებდა და ადამიანს იმიდავდა. თავზე პაგარა, ნაცრისფერი, სირმებიანი ქული ესურა; ლყაზე აჩნდა გრძელი ნაწრილობები, რომელსაც მოწითალო ნაწიბები ჰქონდა, მაგრამ მის სახეს, რაღაც იღუმალებას ანიჭებდა. ეს იყო სამახსოვრო უსგვირელებთან სანადირო მთების თაობაზე აგებული ჩხუბისა, როდესაც რაყენ გურჩიანმა არ დაუთმო და ხანჯლის მოქნევით აგრძელებდა თავისი გულისწყრომა, მართალია ამის გამო რომანმა რაყენის ძმას სასიკვდილოდ სცემა ყვანის ღელეში, მაგრამ ამითი რომანის სახეზე ხანჯლის ნაკვალევი არ წაშლილა, თუმცა რომანის გულისგულის ჭრილობა ცოცხათი მოშუშდა. მაინც სარკის პაგარა ნაგებში ჩახედული რომანი წარბებს უკმაყოფილოდ შეიკრავდა და ხელები უნებურად ხანჯლის გარისაკენ გაურბოდა, მაგრამ იცოდა რა, რომ მისი დამწერელი შორს იყო, ხელებს უმწეოდ გაასავსავებდა და ბრამიანად გადააფურთხებდა.

ახლაც რომანი იჯდა ქვაზე, ეწეოდა ჩიბუხს და ფიქრობდა. ბევრი მგერი ჰყავდა მას, მოკეთი კი ძლიერ ცოცხა. ნათესავები თანდათან ილეოდნენ, მაგრამ ნათესავების ხსენებაზე გულმა ცემას უჩქარა და სიბრამისაგან კბილები გაახრჭიალა. მას, უღმდის მიუდგომელ მთაში დასახლებულს, ცხრა ვაჟიშვილის, ორი ქალის, ცოლის, რძლებისა და შვილიშვილების პაგრონს, რომელსაც თვითონ დაღუპულნი იყვნენ კი ერიდებოდა და ეცერს ეპატიება როგორც გოლი-გოლს, მთის გადაღმა მცხოვრებმა ლახამულელებმა გაუგონარი დარდი და ჭმუნვა მიაგეს; ორი წლის წინ პამაშს მცხოვრები მისი უფროსი ძმის ბექირბის ოჯახი დედაბუდიანად გაჟღიგეს. მართალია ბექირბი არ სარგებლობდა რომანის სიყვარულით, მშვიდ ჯიუტობაში ურთიერთს არ ჩამორჩებოდნენ, მაგრამ სისხლი მაინც თავისას მოითხოვდა და ვაი, იმ ლახამულელის ბრალი, რომელიც პაპკირის მთას გადმოაბიჯებდა და საღმე წაინადირებდა. როგორც კი მონადირის თოფის ხმას გაიგონებდა რომანი ხელს სტაცებდა თავის ვერცხლით მოჭრილ ყირიმულს და ჯიხეს დაღვრებულ ავაზასავით იწყებდა ბუნძულს. უცყუარი ალღოთი სროლის ხმას არ

ულალებდა და ერთ საათში არჩვის ან დათვის გყავებში გართულ მონადირეს თავს წააღებოდა კამარაშეკრულ ვეფხევივით:

„იმა ლათხვარარს ხეფსვდელ ქაედვემ გემალ!“ - გესლიანად შესწყვილებდა და თოფს დაუმიზნებდა. თუ მონადირე გადასცემდა მას ნადირს და თანაც პატიებას შესთხოვდა, შეიძლება გადარჩენილიყო. სხვა შემთხვევაში ის ან კვებოდა, ან მძიმედ დაჭრილის პაპკვირზე გადაცილებდა რომანის გყვია. იმის გადაღმა რომანიც ვერ ბედავდა გადასვლას: ლახამულელებს ხუმრობა არ უყვარდათ და მგერის კარგი მასპინძლობა იცოდნენ. ამის მაგალითად ბექირბის ამოწყვეტილი ოჯახიც კმაროდა. ხშირად რომანს შეიპყრობდა სურვილი შემდგარიყო კილეთის კლდეზე და იქიდან შეურაცხყოფელი სიგყვები ეყვირა ისე მძლავრად, რომ მთელ ლახამულელებს გაეგონათ, მაგრამ, რომ ავიდოდა იმ კლდეზე და პირს დააღებდა, წამსვე გამოჩნდებოდა მრისხანე კომპების ათეული ლახამულაში და თითქოს მიუთითებდნენ მისი ძმის ნახანძრალი კომპის კედლებზე, ეუბნებოდნენ: „ფრთხილად რომან! შენი კომპიც არ გაშავდეს ბექირბის კომპივით, უღმდის კარგია ჩვენთვის საძოვრებად; რომანი სიბრამით მუშტს ჩაირგყამდა გულში და დიდი ხნის მოფიქრებულ გინებას სასის წვერზე ჩაკლავდა, თითქოს ემინოდა ლახამულელებს მართლა არ გაეგონათ.

ახსოვდა ერთი შემთხვევა: მონადირე ლახამულელებს ლეგების აღმართზე შეასწრო თვალი და დაუძახა. ცოცხად და ისინი მთაზე გადავიდოდნენ, რადგანაც რომანის ბრძანებას: შეჩერდითო, არ დაეძმორჩილნენ. რომანმა უბრძანა თავის ძაღლს ყურშას, რომელიც ამგვარ საქმეებში პაგრონივით გამოცდილი იყო და გააგზავნა მის ჩუმად მონადირეთა დასაჭერად. ყურშამ სწრაფად აირბინა (ამბობენ, რომ ორბის შვილი იყო და ფრთები ესხა). აღმართი, ვაკეკაცებს წინ მოექცა და გზა გაღაულობა. რომანმა, რომელიც ძაღლს ფეხდაფეხ მოჰყვებოდა გადმოიღო თოფი და ყოველგვარი გაფრთხილების გარეშე ესროლა იშმაგ დავითიანს, რომელიც ფერდობზე ჩაიკეცა მკერდგახვერეგითი. იშმაგის ამხანაგმა დავით კვანჭიანმა სიბრამით შეჰკივლა და რომანი ნიშნაში ამოიღო.

„თოფი დაუშვი დავით, შენი საქმე არ არის, მე ამას ახლა ვსტაცებ ფეხებში ხელს და გყისპირამდე ჩავითრევ ყორნების საჭმელად. შენ კი შენს საქმეს მიხედ, თორემ შენც ამასვე მიუწევები და ყორნები უფრო კმაყოფილი იქნებიან“.

რომანს ახლაც თვალწინ უდგას როგორ გამოეყარა დავითის თოფის ლულიდან კვამლი, გყვია მქუდ გაუხვრიტა და ყურებში ავისმომასწავებელი წივილი ჩაუტოვა.

„... მკვლარს მაინც მოეშვი-უთხრა დავითმა, თორემ ლახამულის წმინდა გიორგის ფიცაც მჭორე გასროლა მგეს დაგიბნელებს“.

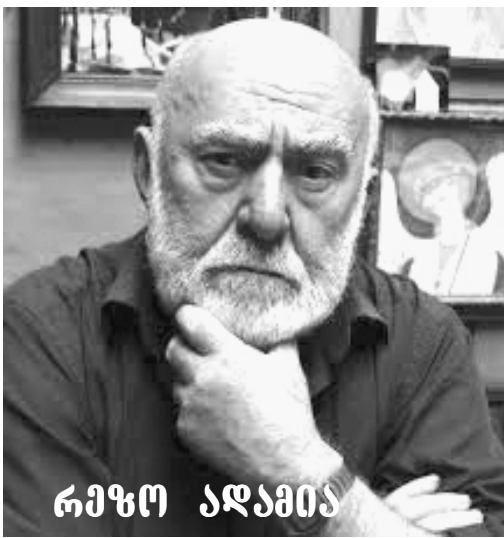
რომანს უეცრად სიკვდილის ციება ჩაუღმა მხლებში, კუნთები მოუღუნდა და ხმისამოუღებლად ჩალასლასდა ციებაო დაღმართზე. ძაღლმა იგრძნო პაგრონის უძლურება და ძუნძულით გაჰყვა უკან. შინდარბუნებულმა რომანმა შვილებს გივოს და ჩარგავს უბრძანა გაკიდეოდნენ დავითს და ისიც მოეკლათ, მაგრამ ვეღარ მიუხვრეს. მას აეკიდა იშმაგი და პაპკვირზე გადასულიყო. იშმაგის ძმები სასიკვდილოდ დასდევდნენ რომანს, მაგრამ ისიც ერიდებოდა, ხოლო სახლში მიხტომა რომანთან ძნელი იყო და ამიგომ სისხლი ვალად აწვა.

... რომანი ისე გაერთო ფიქრებში, რომ ვერც კი შეამჩნია როგორ ამოეფარა მზე კილეთის წვერს. ბინდი შესქელდა. მთიბავეს ფერდობი სიგრძივ ჩაეთავათ და ცხვარივით შეკრეჭილ ფერდობის ბოლოში მაწონს სვამდნენ ხის ჯამებიდან. რომანმა მკაცრი სიყვარულით სახე თვალი შეავლო ვაჟიშვილებს, ქვიდან წამოღდა, ჩიბუხი დაბერგყა, ჯიბეში შეინახა და ეს იყო გაემართა კიდევ სახელდახელოდ გაკეთებულ დამის სათვეისაკენ, რომ უცებ უღმდის ხეობის სიწყნარე თოფის ხმამ შეარყია და ხეებმა ქუხილი თუთიყუშებივით გაიმეორეს.

საღამო საძოვარზე გამოსული შურთხების სტვენა და კრიახი შეწყდა, გასროლის ხმა გყეებში ჩაინთქა და კვლავ სიჩუმე დაისადგურა. რომანი შეკრთა, სროლის ხმა სახლიდან იყო, თორემ იფიქრებდა ვინმე მოგვეპარა და მე და ჩემს შვილებს გვესროლაო. სახლში კი მხოლოდ დედაკაცი ეგულებოდა, რომლებიც უმიზეზოდ თოფის სროლას არ დაიწყებდნენ. ჩანს რაიმე ფათერაკი შემთხვევა, მან სწრაფად წარმოიდგინა შინ მყოფები: რძალი დარჯილი, შვილიშვილები თამბი, გიერგი და სება, ქალები, ყველა ქალები, მაგრამ, ყველაზე მწარედ უკბინა გულზე ცუდის წინათგრძნობამ, როდესაც უმცროსი შვილის, ჩვიდმეტი წლის გულმხანის მშვენიერი თვალები წარმოუდგა წინ. ამას კი ვეღარ გაუძლო, კარავში შევარდა, თოფს ხელი სტაცა, ხანჯალი რაგომდაც ნახევრამდი ამოსწია და თავდადმართში კლდესმოგლეჯილ ლოღივით დაემეცა თვალებამდვრეული.

მთიბავეები ჯერ შეკრთნენ სროლის ხმაზე და თავები ასწიეს, მაგრამ, როდესაც მამის საქციელი შეინძნეს, ყველაფერს თავი ანებეს, იარაღს ხელი სტაცეს და მამას გამოუდგნენ, რომელიც უკვე თვალს მიეფარა. გულას მთიდან სახლამდე ორი გზა მიდიოდა: ერთი სამარხილე, რომელიც ფერდობებს დამრეცად მიჰყვებოდა, გაივლიდა დეღეს პაგარა ჩანჩქერთან და უღმდის დაჯაკებას უერთდებოდა, ხოლო მეორე ბილიკი, რომელიც პირდაპირ ემყვებოდა ხევში და წყაროსთან გავლით პირდაპირ მიდიოდა სახლთან გყის მხრიდან. მათთვის ცხადი იყო, რომ გაფიცებული მშობელი ბილიკს აირჩევდა და არა გრძელ სამარხილს. ამიგომაც ისინი ბილიკს ჩაუყვეს სირბილით, როგორიც კი შეიძლებოდა ასეთ კლდეებზე.

წინ წასული რომანი სწრაფად მივიდა გყესთან, რომელიც ეკვროდა კომესა და გალავანს, წამით შეჩერდა, ათასი რამ გაივლო გულში: თუ თავდასხმაა, ალბათ სახლი და ეზოს გალავანი გარშემორგებული იქნება. მეც ქათამივით არ ჩაუვარდევ ხელში

ნიკო ფიროსმანიშვილი

ნიკო ფიროსმანიშვილი და ივანე კაკუ

(ბენიით დამსხრეული ღრამა და ტრაბედა)

როდისმე, რომ გთხოვოთ-მეთქი. — კი, შემოგველო, — მიპასუხა, — ის ხომ შენი კოლეგის, დიდი ფიროსმანის მეგობარი ბრძანდებოდა, იმ

შეუდარებელი მხატვრის ათამდე სურათი ჩვენთან ინახებოდა ეკუთვნო.

შემდეგ, ისევ განვლო გარკვეულმა დრომ. დიდი პატრიოტისა და მამულიშვილის, მერაბ კოსტავას გარდაცვალების შემდეგ, ქართველთა ოცნება, ეროვნული მოძრაობიდან წამოვყდები და შევუდექი, შემოქმედებასთან ერთად, ჩემი სოფლის, კომუნისტებისგან გავერანებული მაცხოვრის სახელობის გუმბათოვანი ეკლესიის აღდგენას, რაშიც უდიდეს თანადგომას მიწვევდა უწმინდესი ილია II და ქორეპისკოპოსი, მეუფე კონსტანტინე (მელიქიძე). რაიონის ხელმძღვანელობა და ძველი სენაკელების აქტიური თანამშრომლობაც უთუოდ საქებარი იყო, ეკლესიისთვის და ჩემთვის... ერთ მნიშვნელოვან დღეს, ას წელს მიღწეული სამსონ კეკუას, თავის ჭიშკართან შეხვედრი, მოხუცი ყოჩაღად გამოიყურებოდა. მივესალმეთ ურთიერთს. — კარგი გამარჯვება იყოს, ბაბა, შენო, მომმართა. ბატონი სამსონის სახელ-კარი ჩვენგან სამასი-ოთხასი მეტრითაა დაშორებული. კაცური მორი დებით ვთხოვე ღმილით მიმდარ ბატონ სამსონს: — ხვალ შეგიძლიათ ოჯახში გვეწვიოთ, ეზოში კარგ ყვავილნარს დაგათვალიერებინებთ და თანაც მოგონებები ჩავიწეროთ ნიკო ფიროსმანთან შევილზე და საქებარი ივანე კეკუას ურთიერთობის თაობაზე-მეთქი. — კი, შურივე (სულთ), გესტუმრებით — ხალისით მომიტო.

მართლაც, მეორე დღეს მოვემზადეთ ოჯახი: ასაკოვანი დედა მინადორა ხორავა, შვილები, მედეა და მაია, ნანი — მეუღლე და გახარებული შვილები ეზოში მოციქული ვით დინჯად შემოსულ ბატონ სამსონს, ლამაზად მოპირკეთებულ ჭასთან, ყვავილების ხეივანში, ხის ჩრდილში ჩამოესხელით. იქვე ტაბაქი და მოკრძალებული სუფრაა გაშლილი, გამჭვირვალე გრაფინში ორნახადი არყით, პატარა ჭიქებით და მამაპა ურად დავილოცეთ. ჩვენი ეზოს ბინადარი ნაგახი მოშორებით, მუშაულის ხის ქვეშ იწვა და, ყურაცქმეტილი, თვალს არ აშორებდა სტუმარს. ამ დროს ბატონი სამსონი მეუბნება: — ცოტა ხანს დამაცადე, რეზო! და მაყურებინე ამ ვარდებზე, სული რომ მოვითქვა, ბიჭო! — ჩემთვის საყვარელმა ბერიკაცმა შემდგომ მუხლებზე ასწლოვანი დაკო

ჟრილი ხელის მტევნები მშვიდად დაიწყო და დინჯად შეუდგა სულმდიდარ ეროვნულისა და ფრიად საინტერესო, გარდასულ

დროთა ამბის მოყოლას, რასაც სიტყვასიტყვით გადავზოხობ.

— შეილო, რეზო! ცნობილი და კარგი კაცი იყო ივანე კეკუა, ადრე გარდაიცვალა, დაახლოებით დიდ სამამულო ომამდე; საფლავის ქვაზე აწერია ზუსტი თარიღი, რომელიც შემდეგში მოსანახულებელია. მისი ამ ქვეყნიდან წასვლის მერმე ოჯახში დარჩენილა რბალი, გარდაცვლილი ძმის მეუღლე. ივანეს ძმას ერქვა იოსები. სამი ძმა გარკვეული დროის განმავლობაში ერთად ცხოვრობდა. იოსების შვილიც უდროოდ გამოეცალა ოჯახს და ქერივი დარჩენილა მარტო მარტო. კეკუების ოჯახი სოფელ ეკში, მაშინ შეძლებულ მოსახლედ ითვლებოდა. ბატონ ივანე კეკუას ედგა სრული ოდა ხუთი ოთახით. სამხარეული, დიდი მოცულობის. იქვე მარანიც, ბედელი ქვედა (ჯიხური) და ბაღუ — ხულა, სამ მომცრო სათავსოდ გადატიხრული. მაშინ მათი ოჯახი ცნობილი იყო კეთილ და პურმარილიან ხალხად და საკმაოდ ეკლესიურ-მორწმუნე იყვნენ. უახლოესი სალოცავი გახლდათ ეკის იოანე ნათლისმცემლის სახელობის ეკლესია — ბაზილიკა. ივანე კეკუა თბილისში ცხოვრობდა და მუშაობდა 60 წლის განმავლობაში. ელიზაბეტის კაია ქუჩა, ეს სახლი შემდეგში მოსაძებნია: ძველ თბილისში იდგა ხუთსართულიანი სასახლე, სადაც ბატონ ივანეს ჰქონია სამი ოთახი თავისი კორიდორით. ივანეს შვილი არ ჰყავდა და ძმისშვილი ღვიძლი შვილი იყო გაზარდა, რომელიც შემდეგ მუსიკალურ სასწავლებელში მუშაობდა ბუღალტრად. იქიდან გადავიდა შვილებით და ივანეს ეკში წამოსვლის შემდეგ გადასახლდა ჩერნიშევსკის №17-ში. მერე მათი მდგომარეობა ჩემთვის გაურკვეველია ურთიერთკავშირის შეწყვეტასთან დაკავშირებით. ბატონი სამსონ კეკუას მოგონებიდან ყურადღებით ვიწერ, რომ ივანეს გაზრდილის ოჯახშიც ინახებოდა თურმე ნიკალას სურათები. დიდი მოწონება გახლდათ ჩვენთან, ხალხში, ფიროსმანის ნახატებზე და ძალიან ბევრი მოდიოდნენ სანახავად. ეკის სკოლის მასწავლებელი, წარმოშობით ქუთაისელი, ბრეგვაძე კოლია, ღრმად მოყვარული ყოფილა ნიკალას ნამუშევრების. მას სურათების დასათვალიერებლად ხშირად მოჰყავდა მასწავლებელ-მოსწავლეები და ინტელიგენციის წარმომადგენლები. ეკის მაშინდელი ადგილობრივი ექიმი,

გვარად ხუნჯუა აპოლონი, სილოვანის ძეც ძალიან შეყვარებული იყო ფიროსმანის სურათებზე. ასე რომ, ყოველდღე ხალხი მოდიოდა ჯგუფ-ჯგუფად ამ დიდებული ნახატების სანახავად.

როგორც ბატონი სამსონი გვამცნობს, ბატონი ივანეს ცხოვრების პერიოდში სოფელში სურათების მოპარვის მცდელობები არ შენიშნულა. ივანეს სიკვდილის შემდეგ, მისი ძმის ქვრივის ვინმე ჩიქობავა, წარმოშობით უბრალო გლეხი ჩაესიდა, რომელიც არაფრით არ აღემატებოდა კეკუების გვარს. და, კიდევაც მის ხელში სახლ-კარი უდგოთოდ მოიშალა. უვარგისი ჩასიძებულის უყურადღებობასა და უყარათობაზე დღესაც მსჯელობენ სოფელში, საუბედუროდ ოჯახის დაწვასა და ხანძრის გაჩენაზე. ბატონი სამსონი იგონებს, სურათები დაახლოებით რვა, შეიძლება მეტიც ყოფილიყო. ამ დიდი, ულამაზესი მეგრული ოდის სამ ოთახში ყველა ნახატი ლამაზად ყოფილა გამოფენილი და დარაბებიანი კარ-ფანჯრებით საიმედოდ დაცული. ბატონ ივანეს ჰქონია იმ დროისათვის ამსახველი მრავალი ფოტოკოლექცია, ალბომები და თავადაც ჩამოუტანია ფოტოაპარატი. ძველებურ ოჯახს რომ უხდებოდა ისეთი ავეჯით ჰქონიათ გაწყობილი სახლი. პირადად ივანეს, ნიკალასეული კოლექცია იდგა ჩხეიძის პორტრეტით ძლიერ დაინტერესებული ვიყავი, ჰყვება ბატონი სამსონი. ჩხეიძეს ჰქონია თეთრი წვერი, ჩოხა-ახალუხით და მხარზე მოხურული თეთრი ნაბადი და ამ სურათს შორიდან რომ შეხედავდი, ნაბადის მორთულობა, ოქროსავით ბზინავდაო, მაგრამ ჩიქობავას უხეირობით, უცებ სახე შეუწუხდა მოხუცს და ამჟამადაც დაუფიქრად წყრომას გამოხატავს ბატონი სამსონი; კეკუების სოფლის მუხეუმი-ოჯახი ხანძარმა რომ შთანთქა, შეგნებულად სოფლის საზოგადოებას საერთო გლოვა გამოუცხადებია და ეროვნული განძის დაღუპვის დონეზე განუცდიათ (უფრო დიდი იშვიათობა რა უნდა დაღუპულიყო). ბატონი სამსონი გულისწყრომით ყვება, რომ იმ უბედურების მომდევნო ხანძარმა მხატვრის რამდენიმე სურათი, ჩვენდა სამწუხაროდ, შთანთქა, მაგრამ ზუსტ მონაცემს ვერ მოგცემ, რადგან ჩიქობავას მფლობელობის ვამს ყველაფერში ჩახედული არ ვიყავი. ეტყობა, ამ კაცის უხეირობას ახლო ნათესავი ბატონი სამსონ კეკუა, რა თქმა უნდა, უკიდურესად გაუღიზიანებია. მიიმედ ამოისუნთქა ბრძენმა მოხუცმა და ყვება: — ბოლოს, სახლის სახურავის უვარგისობის გამო, რომელიც დაძველებული ყავრით იყო გადახურული, აწვიმდა. ბატონ სამსონს რამდენიმეჯერ შემოუთავაზებია, აუცილებლად ყველა სურათი ჩემ სახლში გადავიტანოთ, თუ არა, საუბედუროდ, გაუჭაღებო, მაგრამ ჩიქობავას იმდროინდელი სახლის პატრონს ცივად უარი უთქვამს და დაუყოლებია, რა მნიშვნელობა აქვს, ჩემთან იქნება თუ შენთანო.

ეტყობა, ამ ნახატების ღირსება არაფერს წარმოადგენდა მისთვის.

ფიროსმანის შემოქმედებას უმძიმესი მხედრუბლიანი ბედი სამეგრელოშიც გაჰყვა. ნიკალას სურათები ბატონ ივანეს სენაკის მაზრაში, მატარებლით ჩამოუტანია, ნახატები საგულდაგულოდ შეხვეულ-შეფუთული ყოფილა და საკუთარი თავივით უფლიდა თურმე მთელი სიცოცხლის განმავლობაში. იმ პერიოდში ბატონი ივანეს სახლში დიდი წვეულებებიც ხდებოდა და სურათები ყოველმხრივ დაცულ მდგომარეობაში იყო. ცოტა ხნით შეჩერდა, ჩაფიქრდა ბატონი სამსონი, მერმე ყვება თვით ბატონი ივანეს მოგონებას: პირველად დიდ მხატვართან შეხვედრა ასე ყოფილა: ბატონი ივანე იმჟამად თბილისში შეძლებულ ვაჭრად ითვლებოდა. ჰქონდა დიდი მოცულობის სარდაფ-სამიკტი ნო და ვაჭრობდა შერეული ღვინის მასალით, იქნებოდა კახური, იმერული თუ ჭაჭის არყით. ერთ მშვენიერ დღეს, მაღალი აღნაგობის, სქელი, ჩამოშვებულ შავი ულვაშებით, ხმელ-ხმელი, სანდომიანი სახის, კეთილი მორჩილი გამოუმეტყველების კაცი ჩემთან დინჯად შემოვიდა და მეგობრულად მთხოვაო ერთი ჩარექი ღვინო. მეც არ მიღალატა გუმანმა და პატივისცემით ალაღად მივართვი კახური და “ხაკუსკაც”. მის მერე ჩემთვის ცნობილი გახდა, ეს კაცი იყო მხატვარი, რომელიც თავისი ბრწყინვალე ადამიანური სიკეთით ყველას აყვარებდა თავს. როგორც ივანეს გადმოცემით მასსოვს, ფიროსმანი იყო უსწავლელი, მაგრამ უჭკვიანესი ბრძენი კაცი და ზატვისას საოცრებებს ქმნიდა, რითაც ყველა განცვიფრებაში მოეყვადითო. შემდეგ ნიკალა ხშირად შემოდიოდა ჩემთანო. და მეც მეგობრულად, უფრო ნათესაურ დონეზე გუმანსინძე ღვინო. ზოგჯერ ძმაკაცურად ყველაფერში მეხმარებოდა კიდევაც, რომ გავიგე, ნიკო სამხატვრო მასალებით სიღარიბეს განიცდიდა, ხანდახან გარკვეულ თანხასაც ვაძლევდი, რათა შეეძინა საჭირო ფურები, მუშაბა და ჩაროები. მის მერე უფრო დაიწყო ჩვენი ახლო მეგობრობა. — მე რითი გცე პატივი, ჩემო ივანე? შემიძლია მხოლოდ სურათები გაჩუქო, — მითხრა ნიკალამ. მანაც არ დაიშურა და თავის საუკეთესო რამდენიმე სურათი დროთა განმავლობაში მისას სოვრა. ასე დიდხანს გრძელდებოდა ჩვენი კეთილკაცური მეგობრობა. ბატონი სამსონი, რომელიც გახლავთ თითქმის ასი წლის, სრულიად საღი გონებით იგონებს, ივანესათვის ყველაზე ძვირფასი თბილი სური მოგონებანი ფიროსმანა შვილთან შეხვედრა-ურთიერთობით განისაზღვრებოდაო, სიკვდილამდე მხატვარი ნიკალა იყო მისი კაცურ-კაცობის კულტი და საოცრებათა მოგონების წყარო...

მხატვარი ფიროსმანი ისეთი სანდო კაცი გახლდათ, რომ ზოგჯერ საგაჭრო სარდაფის გასაღებსაც ვუტოვებდი, რათა ჩემთვის საიმედო პიროვნებად ვთვლიდი და თავად ივანეც ხშირ კეთილშობილი და შეგნებული მეგობარი ბრძანდებოდა, დაუმატა ბატონმა სამსონმა. ას კაცზე ღირდა ივანეს სუფრასთან თამაშობა.

ბაბრაძე. მორიხ ნოშ.

პიპე კვანჭიანი *

* * * * *

პუკჰვი ბაბუა ალექსის ხსოვნას. 1961 წლის ღეკემბერი

მგრებს, რომ ვერც შიგ მყოფებს ვუშველო და თვითონაც გყუილად მოგკედეო. ამიგომ ის ფორთხვით მიი პარა გალავნის ბუჩქნართან,აცოცდა ერთ შედარებით მოხერხებულ ნაძვზე და ემო შეათვალიერა.

პირველი, რაც რომანმა ეზოში დაინახა, იყო ცოლი დინუ, რომელიც როდინში რაღაც ბალახებს ნაყავლა და წამდაუწუმ ახველებდა, ჩქარობდა და მგვერი როდინიდან სახეში ეყრებოდა. ბოლოს ნაყვას მორჩა, როდინი ხის ჯამში გადმოაყირავა და სახლში შეუძახა: -„გულიმხან, ეადე მურყვამთე, ანღრისუმა ღვაქარ“ (გულიმხან, ადი კოშკში, თუ მოდიან კაცები გაივე)

რომანი მიხვდა, რომ ეზოს შიგნით სამიში არაფერი ხდებოდა და ორ ნახტომზე შიგ აღმოჩნდა. დინუმ იმ წამსვე შენიშნა ქმარი და ხმისამოულებლად სახლისკენ მიუთითა. რომანი სწრაფი ნაბიჯებით გაემართა და თოფი მხრიდან ჩამოიღო, რათა თუ ძალადმომხლური შეხვდებოდა „კარგი“ მასპინძლობა გაეწია. შესვლის თანავე პირველი, რაც მას თვალში ეცა იყო უმარმამარი უცნობი, რომელიც გრძელ „ბანდარზე“ (ხის სკამზე) თავიდან ბოლომდე იწვა და ფეხებით კიდეში მიწას ხებოდა.

მრისხანე სახელი ჰქონდა გაგარდნილი კუჭ მარშანიას. ბავშვობიდანვე ყაჩაღად ქცეულს გლანქი და უღმობელი ხელი ჰქონდა. არ იცოდა მისმა გულმა შებრალება. ადამიანის მოკვლა კუჭს ქათმის დაკვლად მიაჩნდა, ხოლო წამება მისი, უდიდეს სიამოვნებად. არც კი ახსოვდა, თუ რამდენი ადამიანი ჰყავდა მოკლული. სისხლს შეჩვეული მისი ხელები წამდაუწუმ მოითხოვდნენ დასველებას. განსაკუთრებით თურქებთან მისმა ვაჭრობამ აალაპარაკა აფხაზეთი, სამეგრელო და სვანეთი. ღრო იყო შოთიიანი და არეული. მეფის ბრძანებით კრძალავდნენ ადამიანის გაყიდვას, მარშანიას ბრძანებით კი მისი პირწაფარდ ხილი დამქაშები ყაბალახში ეხვეოდნენ, სახზე მურს იცხებდნენ, იარაღმომარჯვებულნი თავს ესხმოდნენ სამუშაოდ მყოფ ადამიანებს, გაბაწრავდნენ ბავშვს და ვაჟკაცს, ჩვილს და გასათხოვარს, დაკიდებული ბილიკებით მიჰყავდათ დანიშნულ ადგილებზე და ჰყიდდნენ ურწმუნოთა მონებად. იცლებოდა სისხლისაგან ხალხი, იცხებოდნენ მარშანიას ჯიბეები თურქული ლიწებით და ღინარებით, მისი სახლი სკამბოლის იარაღით, ბერძნული ღვინით და აღმოსავლური ქსოვილებით. ამბობდნენ, რომ ღროგამოშვებით აფხაზეთის მთავარიც ესაუბრება მარშანიას და კარგ ძღვენსაც იღებსო. ასე იყო,თუ ისე, მარშანიას კარგი მფარველი ჰყავდა, ხოლო მის ავკაცობას კი არ ჰქონდა საზღვარი. აფხაზეთის ლამაზი ქალ-ვაჟი რომ გაყიდა კუჭმა პირი სამეგრელოსა და სვანეთისაკენ ქნა. ბუყვებოდა მღინარე კოღორს, გადავიდოდა ხიდას მთაზე, დაუყვებოდა ლახაშმას ღელეს და ჭუბერის ხეობაში დაიწყებდა ნადირივით წანწალს. მშვენიერები იყვნენ ჭუბერლები, განადები და მოხდენილები. შირად ჭუბერელი ვაჟკაცები დაასწრებდნენ ხოლმე კუჭს. რომელიმე, სანადიროდ აღერ გასული წააწყებოდა გყის ნაპირებზე მარშანიას მიერ მიტოვებულ ჩაფერულილ კოქონს. ატყდებოდა სოფელში განგაში და იარაღის გრიალი. დამფრთხალი მარშანია თავის ამხანაგებითურთ ღარჩვისაკენ მოკურცხლავდა, რადგანაც იცოდა, რომ ჭუბერელის ტყვია მიზანს იშვიათად სცილდებოდა.

ხშირი სიარულისა გამო კუჭმა კარგად შეისწავლა ყველა გზა და ბილიკი, გამოქვამული და ღამისსათივი, საფარი და სადარაჯო. აღვირახსნილი და გამგელებ ული ახმაზი ძუნძუნით მისდევდა ჭუბერს გადაღმა ბუნგარისა და სორმელდაშის საცალფეხოებსა და მოულოდნელად იგაცებდა პირუტყვის ჯოგებს უთვისის, ყვანისა და ღემღერის მთებიდან.

ბევრჯერ გაკენწლა სვანების გყვიამ ყაჩაღების სხეული. ბევრმა მაწანწალამ ჩახვეგა ციცაბო კლდეთა ბილიკების ხრამები, რათა მგიადი და გოროზი ენგურის გაღლებში მთანთქმულიყო მათი ცოდვილი სული, მაგრამ მარშანიას ავიწყდებოდა განცდილი და არ ივიწყებდა სვანეთს.

ამჯერად მარშანია დიდი იმედით მიეშურებოდა ლახამულისაკენ. ორმოცდაათამდე იარაღში ჩამჯლარი აფხაზი მიუყვებოდა მას და არც კი ეშინოდა ვინმესთან შეხვედრა. კარგად იცოდა, რომ მისი ამხანაგები ნაძარცვ-ნატაცებს დახარბებულნი, არაფერს დაერიდებოდნენ. განსაკუთრებით გამოირჩეოდა მათში ახალგაზრდა აბრაგი სისი გიუება, რომელიც თავისი სიმარდითა და ღონით ყველას სჯობნიდა. მართალია ის პირველად იყო ამ გზაზე, მაგრამ არ იცოდა რა იყო შიში ოქროზე თვალებანთებულმა. მარშანიას სურვილი იყო თავს დასხმოდნენ სოფელს მოხერხებულად, ამოეწყვიგათ მამაკაცები ვინც წინააღმდეგობას გასწევდა და ტყვედ წაესხათ ახალგაზრდები და პირუტყვი.

შუალაშე იქნებოდა, როცა ყაჩაღთა რაზმი ლაჯურლულას კლდეებს მიაღდა. მართალია აბრაგები ისე იყვნენ გამოცდილნი ცუდ ადგილებში სიარულით, რომ სამეგრელოსა და აფხაზეთის ეკალ-ბარდიან ბილიკებზე გურებივით დამკრებოდნენ, მაგრამ

კილუთის კლდეების შუალამის ჩრდილებმა თავზარი დასცეს. ისინი მიდიოდნენ ვიწრო ბილიკზე, სადაც ორი კაცი ერთიმეორეს გვერდს ძლივს აუვლიდა. საკმარისი იყო კაცს ფეხი დასხლგომოდა, რომ დაახლოებით 300 მეტრი ჰაერში ეფრინა მიწასთან შეუხებლად, რის შემდეგაც ის ჩავარდებოდა ენგურში, რომელიც გაგიჟებული გველეშაპივით ღრიალითა და ზათქით ესლებოდა მოლიპულ კლდეებს, ხოლო ზევით, ბილიკისაკენ ცივი ორთქლის ოხშივარს უშვებდა. კლდეთა ნაპრალებზე გამოშვერილი ფიჭვები ნაბადმოსხმულ სვანთა გუშაგებს ჰგავდნენ ბნელ ღამეში დამხვლურებივით განაბულს და ხანჯლებზე ხელებდაწყობილს.

ამხანაგების შიში კინაღამ მარშანიასაც გადაეღო და ამიგომ ცხენს ჩუმაღ, უფრო თავის გასამხნევებლად შეუძახა:-„აჰაჰაიგმარჯა !“ თან უზანგებიდან ფეხები გამოაძრო ყოველშემთხვევისათვის. მგზავრებმა ფრთხილად გაიარეს ნაპრალების თავზე, გავიდნენ შედარებით ფართო გზაზე და მცირე ღროის შემდეგ შეჩერდნენ ჩუბე ჩეს პაგარა ვაკეზე, საიდანაც გამოჩნდა ჩვაბე ლახამულის ყახები და ღამის გოლიათებივით გარინდული შეუვალი კოშკები.

მარშანიამ ამხანაგებს აფხაზურად უბრძანა ცხენებიდან ჩამოსულიყვნენ და დაბანაკებას შესდგომოდნენ.კუჭმა კარგად იცოდა, რომ ამ ადგილიდან გაღმა სოფლამდე ცოგა მანძილი იყო. მას გადაწყვეტილი ჰქონდა ცოგა დაესვენა ამხანაგებითურთ და განთიადისას მოულოდ ნელად თავს დასხმოდა ლახამულს. როგორც ამ ადგილების კარგად მცოდნე, კუჭი დარწმუნებული იყო, რომ მამაკაცები სათიბად იქნებოდნენ წასული ჰამაშის, თითუელემის და მუქელის საძოვრებზე. თუ ვინმე იმ ღამით შინ იქნებოდა დაბრუნებული უთენია წვილიოდა ისევე სამუშაოდ, ხოლო თითო-ოროლა მამაკაცი, რომლებიც შინ აღმოჩნდებოდნენ, ვერაფერს დააკლებდ ნენ ორმოცდაათ კბილებამდე შეიარაღებულ ყაჩაღს. ამ იმედით მარშანიამ დაიგო ნაბაღი მიწაზე. ცხენს აღვირი კისერზე გადაუდო, ლაგამი პირიდან მოაძრო და ოღნავი ხელის კვრით ბალახების კენ უბიძგა. მისმა ამხანაგებმაიც მას მიბაძეს და ხმაამოულებლად ნაბღბში გაეხვიენ. მალე პაგარა მინდორი დაღლილი ადამიანების არეულმა ხვრინვამ მოიცვა. არ ეძინებოდა მხოლოდ მარშანიას. მან ამოიჩემა ცალგემლის მთის წვერზე მოკიაფე ვარსკვლავი და თვალს არ ამოერებდა მას. მისი ფიქრები შორს მიდიოდნენ. გაახსენდა როგორ გაჰყვა ერთხელ საოგომანიში მის მეგობარ გყვისს შემსყიდველ ალი ბეის და სკამბოლის ბაზარზე როგორი განცვიფრებით უყურებდნენ მას ჩადრმოსხმული თურქი ქალები. ალბათ უკვირდათ აფხაზურ ყაბალახმთხვეული ახმაზის გამოჩენა და მისი გაკვირვებული მზერა. შემდეგ მისი ფიქრები მშობლიურ სოფელს დაუბრუნდა. გაახსენდა ბავშვობა, სიჭაბუკე და პირველი ავკაცობა, როდესაც ძიხვას მთაზე მეჯოგეებს პირუტყვი დაუხოცა სრულად უმიზეზოა. თვალწეს, ერთი მეორის მიყოლებით წარმოადგა მის მიერ ოსმალეთში გაყიდული ადამიანები. ცრემლადღალ ვრილი შავთვალწარბა გოგონები, რომლებიც უნაგირზე ლერწამივით იზნიქებოდნენ, თმაქოჩორა ბიჭუნები, რომელთაც ის გამრთობი „ბიძია“ ეგონათ, ახალგაზრდა ვაჟები, რომლებიც ვაჟკაცურად იგანდნენ ძალმონადეობას და მხოლოდ გემზე ასვლის წინ ეფუხვებად ქცეულნი, მიწას ფხატვინდნენ, თოკებს კბილებით ღრღნიდნენ და ბოლოს თურქული მათრახის შხუილში უძღურდებოდნენ და ჭუჭყიან გემბანზე დამსობილებს პირიდან სისხლი სკონავდათ. ყველა ამის გახსენებაზე კუჭს გააერყოლა, მაგრამ როცა გაახსენდა ოქროთი და ვერცხლით, ძვირფასი ნივთებით სავსე სახლი, სახებზე ღიმილმა გადაურბინა და გაიფიქრა: „-ხვალაც კარგად მოვითბობ ხელს. ამბობენ გიერგ გელოვანს ლამაზი ასული ჰყავს ჩვაბე ლახამულაში და იქნებ აფხაზთა მთავრის მადლობაც დავიმსახურო“.

უცებ ცალგმილის ვარსკვლავი მთის წვერს მიეფარა, კაშკაშა მთვარე ჰაპკვირის ქედზე გადაეყუდა, ირგვლივ უფრო დაბხელდა. მარშანიას ფიქრები თითქოს შავი ზღვის უფსკრულში ჩაიძირნენ და მალე ყაჩაღმა ხვრინვა ამოუშვა.

მოწმენდილ ცაზე მეხის გაგარდნას ჰგავდა ბუგაშერების კოშკის გრიალი. კუჭს ეგონა ჰაპკვირისა და ძიხვას მთები ერთად თუ ინგროდნენ. ღემღერი და ლაშხრაში თითქოს წამით შეერთდნენ, ერთიმეორეს დაეფუშნენ და ლოღების გასაწრთხველად გაღაფქიდნენ, ხოლო თოფის გასროლის ექომ კილეთიც შეიამხანაგა თითქოს ყველა სვანს ერთად ჩამოესვას მოვერცხლილ ჩახმახებზე ხელი. უცხო ქვეყანაში მოსული ავი სგუმრები ფეხზე დადგნენ, აიმრიზენ, განთიადის ბინდ-ბუნდს გულისყური მაიაყრეს და იარაღს ხელი სგაცეს.

გვიანლა იყო !

ხოღარის, მუთრის, საღგერისა და ყველა მხრიდან აგყდა თოფების ისეთი გახშირებული სროლა, თითქოს ჯოჯოხეთის მაშხალებს მიწის ზედაპირზე ამოეხეთქოთ და იქ დაეწყოთ ერთად როკვა. თოფების ლულებიდან გამოვარდნილი გრძელი ენები ცეცხლოვანი გველებივით იკლაკნებოდნენ, ხოლო ტყვიების ზუმუნისაგან დამფრთხალი ყაჩაღების ცხენები ყალყზე ღვებოდნენ და ველურად ჭიხინებდ ნენ.

საქმე იმაში იყო, რომ სანადიროდ აღრე გასული ორი ლახამუელი გზად გავლისას თავს დაადგა მარშანიას და მის ამხანაგებს. ისინი სწრაფად მიხტომოდნენ ტკბილად მძინარ ადამიანებს, კარგად მიხვდნენ რა, რომ კეთილ საქმეზე არ იქნებოდნენ მოსული, გაბრუნდნენ უკან, ფეხზე დააყენეს მთელი სოფელი და ძალიან სწრაფად შეიარაღებულმა ლახამუელებმა ალყაში მოაჭიყეს დაუპაგიჟებელი სგუმრები. კუჭმა თავის დაბნეულ ამხანაგებს სწრაფად მოუყარა თავი. რამდენიც შეიძლეს ცხენები დაიჭირეს. მარშანია მოახტა თავის ცხენს და გაქუსლა იმ მხრისაკენ, საიდანაც მოვიდნენ. მას იმედი ჰქონდა, რომ თავს დააღწევდა ხიფათს, მაგრამ უკვე გვიან იყო?

გყვიამ ჯერ მხარი გაკენწლა, შემდეგ ყურთან გაუბზუნა, ხოლო მესამე ავბელითმა მარშანიას ბარბაყში გაუარა და ცხენიდან გადმოაგდო.მძიმე მღართანი მოადინა ახმაზმა მიწაზე და რამოდენიმე ხანს გაუნძრევლად დარჩა, მაგრამ მის წამით ჩაბნელებულ გონებას ისევ დაუბრუნდა ოღნავი ნათელი და თვალწინ დაუყენა წამებით სიკვდილის სამიხელი სურათი, რომელიც მას მოელოდა თუ ხელში ჩაუვარდებოდა ლახამუელებს, რომლებისთ ვისაც მას მრავალი წყენა ჰქონდა მიყენებული. მის გონებაში აღელდნენ, აზვირთდნენ და აიმღვრენ შამის, გაბრაზებისა და ლაჩრული თავდაცვის ინსტიქტი (გრძნობა). მან ერთხელ კიდეე გადაჰჭრა თვალი შეგაკების ადგილს და კარგად მიხვდა, რომ მისი და მისი ამხანაგების ბედი გადაწყვეტილი იყო. მარშანიას არ სურდა ბედს დამორჩილებოდა და ამიგომ ხელების დახმარებით გველივით ათირთია ტანი და მახლობელი ბუჩქნარისაკენ გაცურდა.სამიხელი ტკივილი უსერავდა სხეულს, მაგრამ კუჭი ტუჩებს იკვნეტდა და ყურს არ უგდებდა დამგვრეული ძელების ყრუ ტკაცანს, ხოლო ჭრილობიდან გადმომჩქეფარე სისხლი ოღნავ გულს ურევდა და უსუსტებდა. არც ერთხელ არ შეჩერდა კუჭი მანამ, სანამ ხშირ ჯაგებში არ შევიდა და იქ საიმედოდ არ მიეფარა მალალ ბალახსა და ეკალ-ბარღბში. აქ კი დაფიქრდა მარშანია.მიმისაგან ის საკმაოდ შორს გაფიცებულყო და ამის გამო ვერ ხედავდა ბრძოლის ადგილს, მაგრამ იქიდან მომავალი ხმაურის მიხედვით გრძნობდა, რომ მისი ამხანაგები ან ყველა მკვლარი იყვნენ და ან გყვედ იყვნენ ჩაგლებულნი, რასაც მოწმობდა ის გარემოება, რომ თოფების სროლა შეწყდა და მხოლოდ გამარჯვებულ ლახამუელების გადაძახილი ესმოდა. რომელიდაც ხმა ეკითხებოდა მეორეს:- „იერვალე ქა აგვენადხ ჯიხალდეს ი ოთინამდ-მაუ შეუკვაროქვა“.

„-ჯგურავ ბოგემლო ამქეა ღერ ათიქენივე ჰელუქავ ნამე ღემეგ ხაგ, მარე ეჯღაი კი ავისეღლდედ“. კუჭმა იცოდა სვანური სიტყვები და ამიგომ ტანში გააქრქოლა ამ საუბრის მოსმენისას. ის როგორც ხელიკი ისე შეძგრა ბუჩქებში და იქ მიეკრა მიწას. თანაც თვალებს ნადირივით აცეცებდა და ყოველ ფოთლის შერხევაზე თავს ისე გრძნობდა, როგორც სასაკალოდან გაქცეული და ტყეში მუფარებული ქათამი. იარაღი ხანჯლის გარდა არაფერი შერჩენოდა. თოფი ცხენიდან გადმოვარდნისას დაუეგარდა, ღამბაჩა ხოხვისას გამძვრალიყო ქამრიდან და დაკარგულიყო. რა იცოდა მარშანიამ, რომ ღამბაჩის სკამბოლური მოოქროვილი ტარი მისგან რამოდენიმე მეტრზე ბზინავდა ბალახენში, მაგრამ მარშანიას თავის გადარჩენის გარდა არაფერი ახსოვდა და თავის გადასარჩენად არაფერს დაიმუერებდა. მას გაახსენდა, რომ მხარიღლივ შემოხვეული ჰქონდა თეთრი ყაბალახი, რომელიც მისმა საყვარელმა, აფხაზეთის მთავრის მსახურმა ქალმა მშვენიერმა ეხაშმა აჩუქა და მოუქარგა. დაჭრილმა მოიხსნა ყაბალახი და მისუსტებული, მაგრამ გამოცდილი ხელებით მაგრად შემოიკრა ბარბაყზე. წუთით მან გონი დაკარგა ტკივილისაგან და არ გრძნობდა, თუ როგორ შეიკრიბნენ ძვლის დამსხვრეული ნაწილები და რაღაც ბედად ჩაჯნენ თავის ადგილზე. როგორ დაესხა ცივი ოფლი და ანგარიშშიუცემლად როგორ იმშრალებდა ჩოხის განიერი სახელოთი. მარშანიას არ ახსოვდა, მაგრამ ეკლესიის მარის ხმაძ, მრისხანე და გაბმულმა გუგუნმა გამოაფხიზლა. ლახამუელები წაუსტოყვნენ და ალბათ სასოფლო ყრილობაზე უნდა გაერჩიათ მომხლარი ამბავი და დაესაჯათ გყევები. კუჭმა იფიქრა, რომ ლახამუელები გამოტეხდნენ მის რომელიმე ამხანაგს, ძებნას განაახლებდნენ და მას იპოვიდნენ. ამიგომ მან სწრაფად მიიღო გადაწყვეტილება : ერთად-ერთი დასამალავი ადგილი იყო მისთვის ჰაპკვირის მთა. ყველა სხვა მხარე საფრთხეს უქაღდა. თუ ის მოახერხებდა მთაზე გადასვლას, შეეძლო ყუფრელის ღელეში ჩაცოცხებულიყო და იქ რაიმე მამველს წაწყდომოდა. მას გაგონილი ჰქონდა, რომ ჰაპკვირის გადაღმა ცხოვრობდა ძლიერი და მრავალრიცხოვანი ოჯახი, რომელიც ლახამულას მტრობდა და მარშანია იმედოვნებდა, რომ იმის სახით ის კეთილ მასპინძელს იმოვიდა როცა გადასცემდა, რომ ლახამუელებთან ჩხუბში იყო დაჭრილი, მაგრამ რა იცოდა მარშანიამ, რომ მალაღია ჰაპკვირი, დამრეცია მისი ფერდობები და ჯანმრთელი კაცისთვისაც დამქანცველია მისი გადალახვა, არა თუ ბარბაყნაგყვიარ და ძვლებდამსხვრეულისათვის.

ბაზრძ. ბჰ. 9.

საბუნებისმეტყველო და საზოგადოებრივი მეცნიერებების დარგების განვითარების მიზნით „იპარისის მაცნე“ მკითხველებთან და ავტორებთან

წინასაბუნებისმეტყველო და საზოგადოებრივი მეცნიერებების დარგების განვითარების მიზნით „იპარისის მაცნე“ მკითხველებთან და ავტორებთან თემაზე: „გაზეთის როლი თანამედროვე საზოგადოებაში“, რომელიც

შედეგად მუშაობის სამხატვრო გალერეის საგამოფენო დარბაზში.

ლონისძეებმა ამჟამად დროს შედეგად ჩვენი მკითხველისა და ავტორის, სამხატვრო მკვიდრის ქალბატონ თინა ლაცაბიძის წიგნის „გულის მუზეუმი“ პრეზენტაცია, რომელიც „ეგრისის მაცნეს“ რედაქციაში გამოიცა.

გაზეთი უკვე 25 წელია ემსახურება სამეცნიერო რეგიონს და ამ ხნის მანძილზე მას უამრავი მკითხველი, მხარდამჭერი, თანამოაზრე, თანამოქალაქე ყავს, რომლებიც დიდი სიყვარულითა და მოწიწებით ელოდებიან ყოველი ახალი ნომრის გამოქვნიას. ღონისძიება გახსნა გაზეთის რედაქტორმა, საქართველოს დამსახურებულმა ჟურნალისტმა ნათია ჯგუშიაძემ.

დღემდე გაზეთის 500-ზე მეტი ნომერია გამოცემული, რომელიც უმრავლესობა მრავალფეროვანია, როგორც შეხვედრაზე მწერალმა და საზოგადო

ლო მოღვაწემ **ლანა გვასალიამ** აღნიშნა: „ეს შეხვედრა გარდასაქართველოს მწერალთა კავშირის და რეგიონალური გაზეთის სახელს იტოვებს. მე და ბატონმა შუკო ჯიქიამ იმ საზოგადოებას, მაღალ ინსტანციებს მივაწვდინეთ ხმა მუშაობის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი „ეგრისის მაცნეს“ ამ მართალი სიგყვის, ბეჭდვითი სიგყვის, გაზეთის მნიშვნელობაზე, ვისაც ეხებოდა და ნამდვილად ეკუთვნოდა გაგება გაზეთის როლისა და მნიშვნელობის თაობაზე და რაც მთავარია, იმაზე რომ ჰქონდეს დაფინანსება, ფულადი შემოსავალი და ა.შ.

ჩვენ არ ვართ მარკეტინგულ სივრცეში და გაზეთის მიმართ პირობებს ვუყურებთ იმ კუთხით, რომ ისტორიულ გზაჯვარედინზე ბეჭდვითი სიგყვამ თავისი ფუნქცია შეასრულოს. ყველანი პროფესიონალები ბრძანდებით და დამეთანხმებით. მოგიერთი უგნურის თქმით, რა საჭიროა გაზეთი, როცა ინტერნეტ სივრცე არსებობსო. სულ სხვაა ინტერნეტი და აბსოლუტურად სხვა გაზეთი. ერთს აქვს მტკიცებითი ფუნქცია, მეორეს კი საინფორმაციო. გაზეთი აკადემიური სახით წარუდგინეთ საზოგადოებას, რომელიც არის მტკიცებითი ფორმის მხატვრული და მაღალი ღირებულების. არსებობს პრესის კანონი, რომელიც ამაზე მეტყველებს. გაზეთში, ჟურნალში დაბეჭდილ მასალებს მომავალი თაობისათვის აქვს მნიშვნელობა. გაზეთით ისინი ცხოვრებას სწავლობენ. ვიყავი გაზეთის რედაქტორი თბილისიდან დაწყებული და ვიცი რას ნიშნავს გაზეთი. ვიცი, რა ჯოჯოხეთური შრომაა საჭირო მისი გამოცემისათვის და როგორი მნიშვნელობა აქვს, ეს გაზეთი რამხელა მაგიანე მასალათ მთელი რეგიონისათვის და არა მარტო რეგიონისათვის მთელი საქართველოსთვის. გავყვანი მის 10-15 %-ს და გაოგნებული დავრჩი, ისეთი მასალები და ავტორები ვიხილე, რომელთაც ვერსად ნახავთ, ესაა ჩვენი ქვეყნის, ჩვენი სამშობლოს კორიფეები, რომლებიც ქმნიდნენ ჩვენს ისტორიას. მთელი ქვეყნის მასშტაბით.

ყველაზე უფრო ეს პერიოდული პრესა გახდა მოწინავე იმ მოვლენების პოლიტიკურ-სოციალური შემოქმედების მაღალმხატვრული მასალებისა, რომლებიც მოვიძიე ამ გაზეთში. ვალერიან საღლიანო, შახი ჯალალისთან დაწყებული, გური თოგბაია, ბორის ღვთიაძე, გივი ელიაშვილი, ალიო ქობალია, შუკო ჯიქია, ეროვნული მოძრაობის თვალსაჩინო წარმომადგენლები, მათი შემოქმედებით. ვერც ერთი გაზეთი იმ პერიოდში ვერ დაუდგება. ეს არის ეროვნული

გაზეთი, სიმართლის მჭედი. ის იყო შემოქმედებითი, მაგრამ თავისი არსებობის მანძილზე ყოველთვის განსაზღვრული ჰქონდა პოლიტიკურ-საზოგადოებრივი ვექტორი. ის ბეჭდავს ყველაფერს, როგორც ვითარდება საზოგადოება, ჩვენი მწერლების და პოეტების შემოქმედებას, ლექსებს ახალგაზრდა ავტორებისა, გაიგონ თუ როგორი ზრდა მიდის იმ საზოგადოების აღმშენებელში, პოეტური ფერებისა. მასზე უფრო დიდი განძი ჩვენს რეგიონს არ გააჩნია. ნაბიჯ-ნაბიჯ იჭედებოდა, ნელ-ნელა შენდებოდა და ამჟამად ეს გაზეთი. მოგიერთი ვერ ითავისებს ამ გაზეთის მნიშვნელობას და ვერ გავექცევით ამ ადამიანებსაც. ამიტომ უნდა ავუსხნათ თუ რა მნიშვნელობა აქვს ამ გაზეთს.

ანგონ ჩეხი გვევლინებათ, ამ გაზეთის ძალიან ბევრი მასალა აქვს მასზე დაბეჭდილი. ბატონი ანგონის დასაყრდენი იყო ეს გაზეთი, ბევრის დასაყრდენი იყო, ვინაიდან ის იყო სანდო და მას ენდობოდნენ. ყოველთვის კარგად მახსენდება დიდი პატივით რომ უღებოდნენ ამ ძვირფას გაზეთს. მუგდის ხმა მეფის ხმა მთელი რეგიონისა, გამაფალი ხმა ყველა გაზეთისა, ყველა სურთქვას შეწყვეტს, ვინაიდან ამ გაზეთით სურთქვას ყველა, მთელი რეგიონი. ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ იმისათვის, რომ ამ გაზეთმა გააგრძელოს ფუნქციონირება. ბევრი თქვენგანი ამ გაზეთიდან მოდისარტ. გაზეთი იმიტომაა აუცილებელი, რომ ერთად არის ყველაფერი. წიგნი სულ სხვა ბედნიერებაა, მაგრამ გაზეთი მნიშვნელოვანია. ჩვენ გვყავს ახალგაზრდები, უნიჭიერები შემოქმედები. როცა აცნობთ ახალგაზრდას საზოგადოებას მათ საკუთარი ორი ლექსი უნდა წაიკითხონ და სამი სხვისი. ეს აუცილებლად უნდა გავაკეთოთ, ვინც შემოქმედია მათთან ასეთი ფრანგული წესი უნდა შემოვიდეთ. ჩვენსას ორს და მისას სამს წავაკითხებთ. მოგიერთები საკუთარი ნაწერის გარდა სხვისას არაფერს კითხულობენ. ხშირ შემთხვევაში საკუთარიც ავიწყლებათ. მწერლისათვის არ უნდა იყოს საყვარელი რომანი. ერთია ჩვენი პრობლემა, უნდა გადავარჩინოთ ქართული სიგყვა, ქართული ლექსი, ქართული გაზეთი და ამ შეხვედრით დავიწყოთ...

რაც შეეხება თინა ლაცაბიძის წიგნის პრეზენტაციას, მისი ჯვარცმული შემოქმედებიდან გამომდინარე

ვაკვირდები მის შემოქმედებას, მომეცა საშუალება მის პოეზიას უკეთ გავცნობოდი. ეს ქალბატონი არის იმ კუთხიდან, რომელიც დაკარგული გვაქვს. იმ კუთხის შიგნის გამოძახილი, რომელსაც დაკარგვა არ უწერია. გადარჩენა ამ საოცარი კუთხისა. თამარაშენზე დიდი სცენარი მაქვს. ეს უნიკალური იმერული შგო, რომელიც ჩასახლდა თამარაშენში ქურთაში მათ მეტყველებასაც ეგყობა კუთხის მეგავლენა. ეს ხმა არის ხალხის ხმა, უკვე გადარჩენილი, ხმა კაჭკაჭისა. არსად არ არის ისეთი ხმა. იქაური ხალხი, მწერლები რომ სწერენ ისე ლამაზად ვერ გამოთქვამთ, ვერ მოუწვეთ სიგყვას. იმერული სისხლარტე გენეტიკაშია, იმ პუბლიცისტს მინდა ხაზი გაუსვა, მაგარი პუბლიცისტია. სხვანაირი მიმართულება მივეცემდი ამას. თავისი მიმართულება უნდა მისცე ყველაფერს. იქ არის კლასიკური მიმართულება. მთლიანობაში არის ძვირფასი წიგნი. ნიჭიერი, კარგი შემოქმედი მწერალია, იცის წერა. მაგარი შემოქმედი, აქვს მაგარი კალამი თქვენ წინ დაუდევით თქვენს სიგყვას, ყოველთვის ნუ ფრთხილობთ, უფრო გაბეულად. ღრმად ჩავეძიე თქვენს მეტაფორებს. როცა ვკითხულობ ავტორებს, ძალიან ბევრი წერას ნაცვალსახელებით იწყებს. ეს ქალბატონი თინას შემოქმედებაში არ არის. ხმამაღლა შემიძლია ვთქვა, რომ ადგილი აქვს ლამაზ შემოქმედებას, არც ერთი მოპარული სიგყვა არ არის. ეს არის კლასიკური, სინდისიერი მდგომარეობა მწერლობისაღმდეგ, როგორი საინტერესო რითმები აქვს, რომელიც მნიშვნელოვანია პოეზიაში. მახვილებს აკეთებს ალიგერაციის გარეშე. ეს ქართლის დამსახურებაა. თუშშივილების პოეზია მაგონდება. მაგონდება მეგრული პოეზია. მეგრულში არის სისხლარტე, ლამაზად მიდის დამდგომლობით. მასში შესვლას სტრუქტურის შორის დამაბნია. ამას გურამ გოგიაშვილი იმ კუთხის სასიქადლო ადამიანი აკეთებდა. იმისთანა მექართულე საქართველოში არ მეგულება. ოთარ ჩხეიძე დიდი მოქართულეა, ის აკეთებს ასე. ნაცვალსახელს არ ხმარობს მშნათა

შორის... გაოგნებული დავრჩი. ქელს ვიხრი თქვენი შემოქმედების წინაშე, მინდა რომ ღრმად გავიცნოთ.

ასევე ძალიან საინტერესო იყო დეაწლმოსილი საზოგადო მოღვაწის, საზოგადოება „მუგდისელების“ თავმჯდომარის **მურმან ნაჭყეაბიას** აზრი, რომელსაც ისევე როგორც ლაშა გვევასალიას დიდი როლი მიუძღვის ამ გაზეთის შენარჩუნებასა და გადარჩენაში: „სრულიად ვეთანხმები იმ აზრს, რომ ბეჭდვით მედიას კომპიუტერული ქსელი ვერ შეცვლის. ამას ვლავრაქობ დიდი ხანია. ეს არის ჩემი კრედიტ. ბეჭდვითი მედია სულ სხვა სფეროა. ინტერნეტში რომ დებენ სიგყვებს მიუღებელია, ამას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს. წარსულს არ მივივლი, მაგრამ მის გარეშე აწმყო არ იქნებოდა. იცით რა, გაზეთი რომ გამოდის ეს ენის შენახვაა, ენის დაცვაა. ჩვენ თუ არ დავიცავთ ჩვენი ენა, არავინ არ დავცავს. მრავალუკუნოვანია ჩვენი „ეგრისის მაცნე“. ჩვენ დავსვით ხელისუფლების წინაშე საკითხი გაზეთის გამოცემისათვის ხელი რომ წაშველებინათ, რომელიც ადგილობრივი ხელისუფლების პრეროგატივაა. ბევრი კარგი საინტერესო აქტუალური ღონისძიებები გარდასა და ჩვენი საზოგადოება ამაზე ინფორმირებული არ არის. ამ გაზეთის დიდი დატვირთვა აქვს, კულტურაა დიდი, კორექტირებული მდგომარეობა საჭირო ჩვენი მომავალი თაობის მიმართ, რომელიც დღესაც მიმდინარე აქტუალურ პრობლემად, რაც გაზეთმა უნდა გადაჭრას. ეს არის პატრიოტული სულისკვეთების გაზეთი, ცხოვრობს ხალხის ცხოვრებით. მე მას ცოცხალს ვეძახი. მივესალმები დღევანდელ ღონისძიებას, „საზოგადოება მუგდისელები“ თქვენს გვერდითაა.

საზოგადო მოღვაწემ **ვაჟა ფიფია** ასე შეაფასა გაზეთის მუშაობა: გაზეთი „ეგრისის მაცნე“ საჭიროებს დახმარებასა და ყურადღებას ხელისუფლებიდან. მას უნდა მიეცეს ბაზა, საშუალო შესაფერისი ადგილი და რაც მთავარია დაფინანსება. ჩემი აზრით, რეგიონის სხვადასხვა რაიონების მუნიციპალიტეტებმა რაღაც უნდა გაიღონ, ჩარიცხონ გარკვეული თანხა, გაზეთმა რომ იარსებოს. ქალბატონი ნათიას დამსახურებაა დღემდე რომ არსებობს შეუძლებელი შეძლო რომ

შენარჩუნა ჩვენივე საჭირო გაზეთი. კარგი იქნება ჩვენც დავეხმაროთ ამ გაზეთის გამოცემას.

საზოგადოება მუგდისელების თავმჯდომარის მოადგილე **თემურ კემულარია**: ეს გაზეთი არის როგორც ნათელი, თბილი წყარო ამ ცივ სამყაროში, როგორც ხიდი ხელისუფლებასა და მოსახლეობას შორის. უნდა გამოიცეს დიდი გირაჟით და ყველგან უნდა დარიგდეს, სასურველია ეს გაზეთი იყოს ფერადი.

ლადო ქირია ჟურნალისტი ფელერაციის სახელით: ძალიან ძნელი პერიოდი იყო 1998 წელი, როცა ეს გაზეთი გამოიცა. ამ გაზეთით ჩვენი მოსახლეობა იგებდა, თუ რა ხდებოდა ენგურს გაღმა. მაღლობა ნათიას, კარგი ჟურნალისტი. მას აუცილებლად სჭირდება განსაკუთრებული თანადგომა. გონიერი გაზეთია და ჰყავს გონიერი მითხველი. ვიდექი, ვიდექი და ვიქნები თქვენს გვერდით ყოველთვის, ძვირფასო ეგრისელებო.

პოეტი **ლამიზა ფირცხალავა**: მე და ქალბატონ ნათიას დიდი ხნის მეგობრობა გვაკავშირებს. კარგად ვიცნობ მას. მახსენდება მასთან პირველი შეხვედრა ერთ-ერთი მრავალგზიანი გაზეთის რედაქტორი რომ ვიყავი. დაუვიწყარია ჩემთვის ის პერიოდი და გამიჩნდა სურვილი მეგობრები ვყოფილიყავით და გავხდით კიდევ. მას უყვარს თავისი საქმე- გაზეთი და ის დებს თავის სულს ამაში. რასაც ვაკეთებდი, მინდოდა ყველაფერი ყოფილიყო იდეალურად კარგი. „ეგრისის მაცნე“ ხილია მუგდის ცხოვრებასა და ადამიანების ცხოვრებას შუა გადებული ხილი. რაც შეეხება ხელისუფალთ, უნდა მოიცალონ სულიერებისათვის, ამ დიდებული საქმისათვის, მიხედონ კულტურას. მეტი ყურადღება მწერლობას. ქალაქში ყოფილიყო ცოცხალი ლიტერატურა. მე ამას ვახსენებდი.

ეროვნული მოძრაობის სახელით **ვახტანგ (ლთი) ქობალია**: ძალიან მიხარია ხალხს,

პიროვნული პიროვნული * * * * * პიროვნული პიროვნული * * * * *

* * *

როგორც სწორად შეათვლიერა უცნობი და მისკენ ღიჯი ნაბიჯით წავიდა. ის ღარწმუნდა, რომ სამგროდ მოსული, ოჯახში სკამზე არ წამოწვებოდა და ერთბაშად დამშვიდდა. მან უცნობის სვანურად რამოდენიმე შეკითხვა მისცა და რადგანაც პასუხი ვერ მიიღო კიდევ ერთხელ სცადა: „-, იარი ხი?“ რაზეც უცნობმა სმადაბლა და მგერველი კილოთი უპასუხა: „-, მი ხი კუჭ აფხაზ“ და დაუმატა: „-, რომან ხვია? რომან ხვია უპასუხა რომანმა და სწორად გაერკვა მდგომარეობაში. დიან, მას კარგად ჰქონდა გავიწყობა კუჭ მარშანის სახელი, მისი ავკაცობა, დაუნდობლობა და რაც მთავარია ის, რომ ცუდ საქმეებში კუჭის გამოყენება არ იყო ძნელი საქმე. მან სწორად გამოკითხა სკუმარს თავგადასავალი და როდესაც გაიგო, რომ დამსხვრეული ბარძაყი ლახამულელის ნასროლით იყო, რამოდენიმე სისხლის ამღვლელები სიგყვა უთხრა ახმახს და ბოლო თავისი ცეცხლიც ვერ დაძალა:

„-, მაგ ძალისშვილებს მეც არ ვუმაღლი, ჩემი ძმა ბეჭირბის ოჯახი მომისპეს, მაგრამ ვფიცავ ჯანყეთის სულს ერთ დღეს მაგათ ღორის ტილებივით გავსრეს“.

ამის გამგონე მარშანია სიხარულისაგან წამოიწოდა და რომ ტკივილს თავისი არ ექნა, წამოხტებოდა. მან ალუთქვა რომანს, რომ თუ ახლა გამოჯანმრთელდებოდა წავიდოდა აფხაზეთს, მოიყვანდა მთელს ჯარს და ლახამულას ცეცხლს მისცემდა. ამაზე რომანმა უპასუხა, რომ დიხეს ოსტაგობა მკურნალობაში შეუღარებელია და რომ ის განკურნებულ იქნება.

ამასობაში დიხემ შემოიგანა დანაყილი ბალახები, დაუძახა თავის ქალიშვილს გულიშხანს და საქმეს შეუღდა.

როგორც კი გულიშხანი ახლოს მოვიდა, მარშანიამ იდაყვებზე წამოიწია და კარგა ხანს ქვის ლოდივით უძრავი დარჩა, მაგრამ შეასწრო რა თვალი რომანს, რომელსაც ეს არ ესაიამოვნა, ისევე წამოწვა და უნიოდ წაიბრგყუნა დამგერული სვანურით: „-, მიშვეა გიზალს ხოჯეშ“. ამან რომანი ერთბაშად დაამშვიდა და ვერ შეინშნა თუ მარშანიას აფხაზურ ცეცხლს, როგორ დაეგყო უღმელური ფიჭვის კვარის შეკეთება.

თავმბარი დაეცა მარშანიას. მას ვერავინ შეჰვლავდა ლამაზი ქალების უნახავს, მაგრამ ნახულმა მას თავგზა აუხნია და არც კი უგრძნობა ის საშინელი ტკივილი, რომელიც მისი ბარძაყის გასწორება-დაარგებებამ მიაყენა. მხოლოდ მაშინ მოვიდა გონს, როცა მასპინძლებმა გრძელ ნაბაღზე გადაიგანეს და დიდი სიფრთხილით კომში აიგანეს, სადაც რბილ ნაბაღებზე დააწინეს, ხოლო მევიდან ყაბარდოული მაგყისის საბანი დაახურეს. რომანმა მარშანიას განისამოსო და მდიდრულად მორთული ხანჯალი რაც შერჩენოდა მისი ლოგინის პირდაპირ კედელზე დაჰკიდა, მისი ქამრიდან მოხსნილი ოქროთი საყეს.

ძვირფასი ქისა სკუმარს სასთუმალქვეშ ამოუღო, თითქოს იმის ნიშნად, რომ შენი განძი შენთან იყოსო. შემდეგ ამისა სკიერიდან ამოიღო ორი ვერცხლით მოჭედილი დატყენილი დამბაჩა და მარშანიას გვერდით კედელში გაკეთებულ ღრმულში ჩადო, თანაც დასძინა: „-, ვინც შეგაწუხოს ჩემს არ ყოფნაში, გყვია არ დამოგო, შენთან მხოლოდ მე ვივლი“.

სახლში ჩამოსულ რომანს ვაჟიშვილები შინ დახვდნენ, მაგრამ დიხეს უკვე მოესწრო მათი დამშვიდება და ისინიც მოკრძალებით მიაჩერდნენ მშობელს. რომანმა სწორად დააკლავი მათ ღეკული, ზოგი მოსახარშად ღივ ქვაბში ჩააყრევინა, ზოგიც საკუთარი ხელით გადაარჩია და ახალი დაღამებული იყო, როცა კომში მწოლი ყაჩაღი დიდი გაჭირვებით ყლაპავდა გემრიელ ნაჭრებს, ხოლო რომანი ხის „კათხით“ მოცვის არაყს აძალებდა.

სრულად მოულოდნელად ეწვია რომანს მისი ახლობელი ნათესავი გუათი ფილფანი. მაშინდებულბში გუათი რომანს ყველაზე მეტად უყვარდა და არა მარტო რომანს, გუათს ღენჯერი აფასებდა და პატივს სცემდა. მისი ვაჟკაცობა და პატიოსნება ფულად არ იყიდებოდა, ხოლო მისი სიგყვა მემობულ-ნათესავებისთვის ოქროზე ძვირად ფასობდა. გუათის მოსვლამ რომანი ისე გაახარა, რომ რამოდენიმეჯერ გადაკოცნა და კითხვები სეგყვასავით მიაყარა: თუ როგორ არიან ოჯახში, მოსავალი რას შვრება, თიბვის საქმე და სხვა ათასი, ხოლო როცა გონს მოვიდა, სახლში შეიყვანა და მარშანია წარუდგინა: „აფხაზი, ლახმულდარს ოთქანას“.

„-, ლახმულდარს მია ხეკვალდა?“ - ჰკითხა დინჯად გუათმა. რომანმა აუხსნა, თუ რისთვის იყო მარშანი ლახამულა და რა მოუვიდა. ამის გამგონე გუათის სისხლი თვალებში მოაწვა და განრისხებულმა რომანს მიახალა:

„-, მია ღრუენლო ჯემშევარს შკანია ახმვარ?! მუშგერი დე ლესეს, ე ქელი გემალს ალას ღვეშმალ ხეკვალდე!“

გუათი ცეცხლს ჰყრიდა და ამოად ცდილობდა რომანი მის დამშვიდებას, არაფერი გამოდიოდა. მთელი საღამო ბორგავდა სკუმარი. კიცხავდა მასპინძელს, რომ მარშანიასათვის არათუ თავშესაფარის მიცემა, სისხლით უნდა ემღვევებინა ლახამულელის ღალატისათვის, რომ შემდეგში ვერავის გაებელნა ავკაცობით ფეხი შემოედგა ბუნჯარსა და სწორმელდამში. დღეს ლახამულას დაარბევდა, სვალ შენ მოგდებოდა, მეგ ფარსა და ეცერს და მეელი ხომ იცი მგლობას არ მოიშლიდაო. სვანეთისა და მისი ხალხის მგრებთან მე პურს როგორ გავგეხო გუათმა და რომანის სუფრას მანამ არ მიუჯდა, სანამ

მარშანია, რომელიც ყველაფერს მიხვდა დასაძინებლად აღრე არ წავიდა. მეორე დღით გუათი აღრე ადგა, ცოტა ჰამა, ბევრი საყვედური დაგოვა და რომანს დაუბარა: „-, ბეჭირბი უსამართლოდ ექცეოდა ლახამულას, არ აძლევდა მათ მოსვენებას და მოკლეს. ასე მოეკლავდი მე, შენ და სხვა ყველას, ვინც ასეთი იქნებოდა: ლახამულელები კი ჩვენი ძმებია, სვანებია, ჩვენი და მათი პური არ გაყოფილა, უმჯელი და ლალვერი არ დაივიწყო, ხოლო ავკაცი თავის ქვეყანას დაუბრუნე, დაე მან არ დაადგას თავისი ბილწი ფეხი ჩვენს მიწაზე. თორემ სახლიდან შორს თუ ვიხილე, მერე შენ ვერაფერს უშველი. ასეთი არ მეგონე. გული მტკივა დღეიდან ამის გამო და ვერ გეგყვი თუ მალე გინახულებ. ახლა კი ლიხამელაში მივდივარ, ბექას უნდა გავყვე საჯიხეებზე. შენს საქციელს კი არ გავამხელ, რომ არ შემიძულეს შენს გამო“. დაგოვა ეს სიგყვები, აიკეცა ჩოხის კალთები, გრძელი ყირიმული მხარზე გადაიკიდა და ჰაჰკვირი უკან მოიგოვა. გონებადმღერეული რომანი დიდხანს, დიდხანს იდგა ენოში და ვერ გამოეკვედი.

გუათის წასვლის შემდეგ რომანი ცოგაოდენ სინდისს ქეჯნას განიცდიდა, მაგრამ ეს გოროში და უხიაკი გულის პაგრონი ადამიანი მალევე დამშვიდდა და არად ჩააგლო საყვარელი მამიდაშვილის სამართლიანი საყვედური.

„დაივიწყდება და მინახულებს, ფიქრობდა რომანი, ლახამულელებს კი მაშინაც არ გავუკეთებ სიკეთეს მამა დღერთმა რომ მოხოვოს შეურიგდო. ბევრის სისხლით ხელშეზღუდული რომანი სხვის უბედურებაზე ფიქრით თავს არ შეიწუხებდა და ადამიანის ჭირ-ფარამს, მის სიხარულსა და აღტაცებას, თუ მწუხარებას, მასზე განცდას თავს არ შეაწუხებდა. პატიოსანი ადამიანისათვის, სვანური-სვანისათვის დასაგმობად და შემზარავად მიჩენილ საქმეს რომანი სათაქილოდ არ მიიჩნევდა და პირიქით, მეტი სიამოვნებითაც კი სცემდა მისი ბოროტი გული ავ საქმეთა აღსრულებისას.

შინ შესვლისთანავე რომანმა სკუმარს კომკიდან უხმო, ცოლს არაყის ღოქი შეაგებინა, თვითონ კი ბასრი ღანით სხევნზე ჩამოკიდებულ ხარბის ბუჭს მომრდილი ნაჭერი ჩამოთავადა, გრძელი რკინის შამფურზე წამოაგო და ცეცხლს მიუფიცხა. მალე ხის კათხებში ჩამოსმულმა ქერი არაყმა და ცხელმა მწვადმა ორივეს ენა ამოაღგმევინა და სათქმელი ათქმევინა. მართალია სვანური მარშანიას მთლად კარგად არც ესმოდა და არც იცოდა, მაგრამ რაც ერთმა არ იცოდა, იმას მეორე ავსებდა ხელეობის ქნევით და ისეთი წამოძახილებით, რომელიც ორივესთვის გასაგები ხდებოდა. მარშანიამ აღრევე გაუგო რომანს ლახამულის სიმუღელი და ამით გათამაშებულმა სალაპარაკოდვე ეს არჩია. ის დაჰპირდა რომანი, რომ აფხაზეთიდან წამოიყვანდა მამაც და თავგზებლადებულ სახლს, ლახამულელების ნაწილს დახოცავდა, ხოლო უკეთესებს თან წაიყვანდა, რათა შემდგომ ისინი შორეულ სამუსლიმანოთი გადაეკარგა.

რომანი სიამოვნებისაგან ულვაშებს იტრებდა და ყაჩაღს მყრალ პირზე კოცნიდა. ღოქი ორიოდვეჯერ დაიცალა, ცეცხლი ჩაიღველფა. ოჯახის ყველა წევრმა ლოგინს მიაძურა, რომანი და კუჭი კი ისევ ხარბად სვამდნენ არაყს და მალე ისე გამოთვრნენ, რომ ძლიერ შესძლეს სამუფხა სუფრის გვერდზე გაწევა და გრძელ „ბანდარებზე“ წამოწოლა. მუალამე დიდი ხნის გადასული იყო, სტიმულიდან ალიონის გრილი ნიაყი უბერავდა და ჩუბარის ხშირ სოჭნარში მარტოხელა ჭოჭი საშარლად გაჰკიოდა. იყო რაღაც საერთო ავი ადამიანების ჩანაფიქრსა და ფრინველის ავიაომბასწავებელ ძახილს შორის. დილის რიერაქმა აღმოსავლეთი წითლად შეღება, გოროზგარის ფერდობებზე როჭოების კრიახი გაისმა და ნამძინარეებმა ხარხიხებმა ბლაგვი რქით მანჯად მოიფხანა დიდხანს წოლისაგან დაბუქული გვერდი, ერთხელ კიდევ მოაქრო თვალი კავკასიონის ვერცხლად დაყრილ ჭაღარას და შემდეგ დინჯად მოკეხიდა მთის ნოყიერი და მაღლიანი ბაღახი.

...მარშანია სრულიად მომჯობინდა. მას უკვე თავისუფლად შეეძლო გრძელი და მძიმე გზის გაკლა და მართალია რომანის სახლიდან წასვლა და სიკვდილი ერთ საქმელ მიაჩნდა, უკვე ვეღარ ხელავდა მიმეზს, რათა მასპინძლის თვალში თავისი დარჩენა გაემართლებინა. მთელი ამ დროის მანძილზე სხვებისთვის შეუმჩნევლად კუჭი გულიშხანს ეგრფოდა, მისი ცეცხლით იწვოდა და ყოველხანი რად ცდილობდა მისი გული მოეგო, მაგრამ ყოველი ცდა ამაო იყო და მართალია ყაჩაღის გრფობას მისდამი ის არავის უშხელდა, მაგრამ აბეზარი სკუმარი თავისგან ღირსეულ სიმორენე ჰყავდა და აგრძნობინებდა, რომ უმაღ როკვარი და ღაჰილი ერთერთის დაუჯახებოდნენ, ვიდრე ასეთი რამ მოხდებოდა. მართალია მამის სიყვარულს ის თავის უპირველეს მოვალეობად მისცემდა და გრძნობდა მის წინაშე უფრო შეუცნობი შიშს, ვიდრე მშობლიურ სიყვარულს, მაგრამ იცოდა რომ მამამისის ხანგრძლივი და ამდენი სასაუბრო სკუმარი კარგი კაცი არ იქნებოდა და მარშანიასი ისე ეძინოდა ჩუმად, როგორც უღმელის ღათვებისა.

გალიდა დრო, გაიარა უხვთოვლიანმა და ციემა ზამთარმა, მისწყდა გოროზგარისა და კილეის მთებიდან მგავების ყრუ ღუღუნე, გყე შეიფოთლა, ფიჭვებმა მწვენი გიორგები გამოიხსეს, ხოლო ნაირ-ნაირმა ჩიგებმა ყუფურლის ჭალა ათასი ჰანგით გაავსეს. განსაკუთრებით გამოიჩინა თავი უღმელის გყეების ბინადარმა შავმა კოდალამ, რომელიც ნისკარტს ხუროს ჩაქუჩივით უკაკუნებდა საუკუნოვან ფიჭვებს და გაბმულად გაჰკიოდა „კრა,კრა,კრა,კრას“ დილა-საღამოობით უდრან გყეში დათვები დაბაჯბაჯებდნენ და შარშანდელ წიწიბოსა და რკოს დახარბებულნი მიწაში ღორებივით იჩიქნებოდნენ. მთიდან მოწანწკარე ნაკადულები და წყაროები ვეებერთელა ღელეებად იქნენ და კლდის ნაპრალებში

რძის მდინარეებივით მოხსრიალენ და ენ. უღმელის ყანებში ქერი, ფეგვი და სიმინდი ღათიესა, ხოლო ნაშამთრალი პირუტყვი უხვად დარჩენილ ნამქლვარს დაესია და ღამეც გყეში რჩებოდა. („ნამქლვარი“- შემოღვამის წივწივა ბალახი, თოვლქვეშ შენახული.)

მარშანიას უღმელში დარჩენას ბოლო ელბოდა, ის უნდა წასულიყო, მაგრამ მიდიოდა ისე, რომ ერთ ჭრილობა მორჩენილს თან გულის საშინელი წყლული აეკიდა და თავის უღმელში მოსვლის დროს სწყევლიდა.

ის კი, ვის გამოც ყაჩაღს მოსვენება დაეკარგა და ვისი სიყვარულის ზღვაშიც იხრჩობოდა, ამას თითქოს ვერც ამჩნევდა. მარშანიას მომწუსხველ მშერას მიამიტი გულგრილობით უყურებდა და თავის შევლას თვალეხს უმაღვე სხვა საგნებზე გადაიგახდა. მას დიდი ხანია მობერდა ამ ახმახის კითხვადქცეული თვალების შეხედვა და სკუმართ მოყვარეობის ადათის პატივისცემა რომ არა, ალბათ შესთხოვდა კიდევ მამას აბეზარი სკუმრის სახლიდან გაგდებას.

ერთი ჭექა-ქუხილიან ღამის მეორე დილას მარშანია ალიონზე ადგა, გააღვიძა მასპინძელი და გაღაწყვეტილებამიღებული კაცის კილოთი მიმართა მას: „ძმაო რომან! ჩემს სიცოცხლეს შენ და შენს ოჯახს უნდა ვუმაღლოდე. თქვენ შემოფარეთ და გადამარჩინეთ სიკვდილს, მივიღილით დაჭრილს, როგორც ყველაზემ ახლობელს, ვფიცავ მამა-პაპათა საუფავეებს, რომ თქვენი ოჯახიდან წასვლა სიკვდილივით მეზარება, მაგრამ ახლა კი დროა დაგემშვიდობოთ და გითხრათ, რომ თუ გავალწვი აფხაზეთს და ცოცხალი დავრჩი, უეჭველად გინახულებ ისევ და ვეცდები თქვენი ჩემდამი ამდენი ზრუნვა კარგად გიმღოთ“. ამის შემდეგ მან მოითხოვა თავისი ხანჯალი, უარს ამბობდა ქისის წაღებაზე, მაგრამ რომანმა საკუთარი ხელით ჩაუღო ის ქამარში, ჩოხის კალთები აიკეცა და ყველასთან გამომშვიდობება იწყო. რომანი სახლში შევიდა, კედლიდან ძველი მოვერცხლილი თოფი ჩამოიღო, ნაბღის ბუდეში ჩადო და გარეთ გამოსულმა მარშანიას მიმართა: „შენი გზა ხიფათით საფსეა, ვიდრე სახლში მიხვიდოდე ყოველი ბუჩქიდან საფრთხე გემუქრება. აჰა, ღაიჭი, გყვია კარგად მოაქვს, ბევრი ჯიხვი და არჩვი მყავს მოკლული ამ თოფით, თუ ოდესმე აქ მოსვლა მოგინდეს, უკანვე წამომიდე, თუ არა და როგორც გინდოდეს ისე მოექეც, მამაჩემის დანაგოვარია. კუჭმა რიგრიგობით აკოცა თოფსა და რომანს, ერთი წამით მშერა ისევ გულიშხანზე შეაჩერა, თითქოს მისი სამუდამო დამახსოვრება უნდაო, სწორად დალუნა თავი, ძუნძულით დაადგა უღმელის დაღმართს და ისეთი ჩქარი ნაბიჯით გასწია, თითქოს ვერ ამჩნევდა რომანის ორ ვაჟს, რომლებიც მას უკან მისდევდნენ საგზალმოკლდე ბული, რათა ის ბენდუბის მინდვრამდე მიეცილე ბინათ, საიდანაც მარშანიამ კარგად იცოდა ყველა ბილიკი აფხაზეთში დასაბრუნებლად.

* * *

ავგისგოს ნისლიანი ღამე იყო. ხშირი გყით ჩამობურულ სვანეთის ხეობებს შექუფრული ცა მრისხანედ გადაფოფრებოდა, ჭექა-ქუხილის ღრიალით აყრუებდა და ელვის მათრახებს გამეგებით უხათქუნებდა. აბობოქრებული ენგური დაფეთებული ეშმაკივით გარბოდა ბარისაკენ, კლდის კალაპოტში ამგერევდა და მუსრავდა ყოველივეს რაც მის გალახად ქცეულ ნაკადში მოხვდებოდა და მიაქანებდა დასავლეთისაკენ. ყველა ფრინველსა და ცხოველს მოენახა თავშესაფარი ამ მრისხანე ღამეს. თვით მშვიერი მგელიც კი ბუნების ამ ბობოქრობის დროს სამაღვამი და იშვიათად გამოდის გარეთ, ავდრის სათრევენებლად.

ასეთი ავდარი არ არის ყოველთვის ერთნაირი, ის დიდხანს არ გრძელდება, მაგრამ მოკლე ხნის მანძილზეც კი მრწოლას გვრის ნადირს და ხშირად ადამიანსაც.

ხუმურელის დაბურული გყის ბილიკზე ნელა მოძრაობდა ადამიანების მოზრდილი ჯგუფი. ხშირი ელვის სინათლეზე აქა-იქ ანამზად გამოჩნდებოდა მათი თოფების ელვარე ლულები და მოვერცხლილი ქამარ-ხანჯალი. მარშანიამ, რომელიც წინ უძღოდა ამ რაზმს, მხოლოდ ერთმა იცოდა მიახლოებითი მანძილი იმ ადგილამდე, სადაც მიჰყავდა ისინი.

იმავე ღამეს დაესხნენ თავს რომანის ოჯახს და ამ უდრან გყეში ამოწყდა ოჯახი მომხდურების ხელით. ძლიერი წინააღმდეგობის შედეგად დაიღუპა მარშანია.

დაუმარცხელი ჩემპიონი

თამაზ ყალიჩავა

მინდა მოგახსენოთ ჩემი ბავშვობის განცდამე, ისტორიულ სინამდვილესა და იმ დიდ სიყვარულზე, რასაც განვიცდიდით მუგდილელი მოსახლეობა, ამავე დროს მინდა მოგიტხროთ დიდ სპორტსმენზე, თავისი საქმის პროფესიონალზე, ვახტანგ (გუგუ) ღარსაშვილზე, რომელიც მუდამ პირველი იყო საცხენოსნო სპორტულ შეჯიბრებებში. თქვენ წარმოიდგინეთ, მუდამ სპორტულ ფორმაში იყო და ცხენიც სპორტულ ფორმაში ჰყავდა, რომელსაც იგი დიდი შრომითა და ჯაფით აღწევდა.

ბაგონი ვახტანგი, როგორც პროფესიონალი სპორტსმენი, ამავე დროს იყო კარგი მეოჯახე, მეგობარი და შესანიშნავი მეუღლე. იყო ფიზიკურად, ასევე სულიერულად კარგი პიროვნება. ის ამბობდა: თუ გინდა გიყვარდეს შენი საქმიანობა, არ უნდა გააცდინო ერთი ვარჯიშიც კი, მუდამ დაკავებული უნდა იყო, ვარჯიშობდე დღე და ღამე, მაშინ იქნები კარგი სპორტსმენი და პროფესიონალი. ბაგონი ვახტანგის წარმატება მისი მეუღლის დამსახურებაა, ქალბაგონი ნუნუსი. კარგი ოჯახიდან იწყება სპორტსმენის წარმატება. რამხელა განცდაა სულ მუდამ პირველ ადგილზე ყოფნა სპორტულ საქმიანობაში, რასაც მთელი ქალაქი მოწიწებით შეგნებდა.

ბაგონმა ვახტანგმა პირველი გამარჯვება 13 წლის ასაკში იგება. იყო უშიშარი, დაუოკებელი სურვილის და ენერგიის მქონე. 15 წლისამ თბილისში საქართველოს პირველობა მოიპოვა, მაგრამ როგორც არასრულწლოვანი მხედარი ვერ მიიღებდა შეჯიბრებაში მონაწილეობას. ამიგომ 18 წლის სპორტსმენად მოიხსენიეს, რადგანაც ეს იყო სარისკო საცხენოსნო შეჯიბრება. ჩვენმა მწვრთნელებმა კარგად იცოდნენ ვახტანგის შესაძლებლობა და ამიგომაც გარისკეს. ბაგონი ვახტანგი წარადგინეს სამივე დოლში, მან მოიგო 1500, 2400, 5400 მეტრიანი დოლი, რაც ფანტასტიკური შედეგი იყო. ამ ფანტასტიკური შედეგის შედეგი გახლდათ მწვრთნელების სარისკო გადაწყვეტილება მის ასაკთან დაკავშირებით, ესენი იყვნენ: ბაგონები საშა ღარსაშვილი, დომენტი კანკია, კლიმენტი ხარებავა, ემელიანე ნაჭყებია და სერგო კრაინენკო. ვახტანგმა გაამართლა მათი გადაწყვეტილება და მოლოდინი. ამ დონისძიებას ესწრებოდა ყოფილი სსრკ-ს მარშალი, საცხენოსნო ფედერაციის პრეზიდენტი ბუდიონი, რომელმაც ამ დონისძიებაში გაიყნო ბაგონი ვახტანგი თავისი სამი გამარჯვებით. ბუდიონი ტრიბუნიდან ჩამოვიდა, ჩაიხუტა გამარჯვებული ვახტანგი და ასეთი სიტყვებით მიმართა: „არ გადაშენდება ისეთი ერი, როგორიც თქვენ ხართო“.

მე მაშინ ვერ კიდევ მეთხე კლასელი ვიყავი და მახსოვს ჩვენის გაგებით, ვითომ როგორ გადმოვარდა ცხენიდან ვახტანგი, როგორ მივიდა მხედრის გარეშე ცხენი პირველი, როცა გავიზარდე და მე და ვახტანგი დავმეგობრდით. შევახსენე იმ ეპიზოდის შესახებ, ვითომ ცხენიდან გადმოვარდა, ასე მითხრა ჩემი ინიციატივით გადმოვვარდი ცხენიდან, რადგანაც ცხენი მეორე ადგილზე გარბოდა და ვერ მოიგებდა გარბენს, ვინაიდან არ გაეხსნა სასუნთქი ორგანო ცხენს, ვახტანგი იძულებული შეიქმნა გადაერჩინა თავისი და ცხენის ავგორიგეტი და ამიგომ გააკეთა ეს. მოუსვა უნაგირის მორთულობას „მოსართავს“, რა დროსაც უნაგირი გადმოვრუნდა და ისე ჩანდა, თითქოს „მოსართემ“ მოუშვა, ან გაწყდა და ამის გამო გადმოვარდა. მოხდა სასწაული, ცხენმა როგორც კი სიმსუქნე იგრძნო, მოუმატა სიჩქარეს და ფინიშის ხაზი პირველმა გადაკვეთა. ასეთი იყო იმ ისტორიული გარბენის მოგონება. ვახტანგი გახლდათ საქართველოს მრავალგზის გამარჯვებული, ანუ ჩემპიონი.

1951 წელს გარდებოდა ყოფილი სსრკ-ს პირველობა ცხენოსნობაში, სადაც ჩვენმა სპორტსმენებმა ეროვნულ სახეობებში პირველი ადგილი დაიკავეს, ხოლო გექნიკურ სახეობებში მესამე ადგილი. ამ ადგილების გასამტკიცებლად საჭირო იყო ბოლო დოლის მოგება. ამ დოლში საქართველოს ღირსებას იცავდა მუგდილელი ვახტანგ ღარსაშვილი თავისი „რური“-თ. ჩვენი გმირი მხედარი გაიჭრა წინ და პირველი მიისწრაფოდა ფინიშისკენ, ბოლო მოსახვევში ისე მოხდა, რომ ასე წარაფად მორბენალი „რური“ ვერ მოუხვევდა და გადაეშვებოდა ტრიბუნაზე მყოფ გულშემატკივართა რიგებში, სადაც მოხდებოდა გაუთვალისწინებელი რამ, დაშვდებოდა ბევრი ადამიანი, ჩვენი გუნდიც დაკარგავდა საპრიზო ადგილის შენარჩუნებას, ვახტანგმა მიიღო ერთადერთი და სწორი გადაწყვეტილება, მოჭიმა ალვირი, შეეცადა ცხენის სიჩქარის შემცირებას, რა დროსაც ცხენმა მიიღო გრამვა, ამის შემდეგ ის ვერ შეძლება სირბილის გაგრძელებას. მხედარმა ვახტანგმა მიიღო სწორი და ერთადერთი გადაწყვეტილება გამარჯვება რომ მოეპოვებინა, ჩამოხტა ცხენიდან, მოხსნა უნაგირი და უნაგირით ხელში პირველმა გადალახა ფინიშის ხაზი და მოიპოვა ბრწყინვალე გამარჯვება.

დებულებაში ეწერა, რომ თუ მხედარი ხელში უნაგირით გადაკვეთავდა ფინიშის ხაზს პირველი, მაშინ ის ითვლებოდა გამარჯვებულად. ეს რომ დაინახა ვახტანგისთვის ნაცნობმა ბუდიონმა, რომელიც ესწრებოდა როგორც შეჯიბრების ორგანიზატორი, ჩამოირბინა ტრიბუნიდან, მივიდა ვახტანგთან და საჩუქრად გადასცა ჯიბის საათი პირადი სახელის წარწერით. ეს საათი ინახება ვახტანგის მეუღლის ქალბაგონ ნუნუსთან სახლში. ოჯახი აპირებს ამ საათის მუგდილის სპორტის მუზეუმისათვის გადმოცემას. ასეთი იყო ჩვენი გმირი სპორტსმენის ისტორია შემოკლებით.

მე, როგორც სპორტის მუზეუმის დამფუძნებელი და ხელმძღვანელი როლანდ მაქაყარი, როგორც ბაგონი ვახტანგის მეგობარი და გამარჯვებების მომსწრე შემოვლივარ წინადადებით, რომ მუგდილის ერთ-ერთ ქუჩას ეწოდოს ბაგონი ვახტანგ ღარსაშვილის სახელი, შემდგომში ამ ლეგენდარულ პიროვნებაზე დაიწერება ვრცელი სტატია.

ძ. გუგუშვილის სპორტის მუზეუმის დამფუძნებელი და ხელმძღვანელი როლანდ მაქაყარი.

„მედიის მაცნე“, - 25

ხმა ღვთისა და ხმა პრისა

მეხვედრა „მედიის მაცნეს“, მიიტხველებთან და ავტორებთან

დასაწყ. ის. გვ. 2 .

სამოგალოებას რომ უყვარს ეს გაზეთი თავისი მრავალფეროვნებით და იმ დამსახურებით, რაც მან გააკეთა ჩვენთვის, განსაკუთრებით ჩვენი ქვეყნის ძნელბედობის ქაშს. ის სამეგრელოს ეროვნული მედროშეა. მინდა, რომ უფრო ფართო მასშტაბით გავრცელდეს. ღმერთმა ხელი მოგიმართოთ. მივესალმები გაზეთის რედაქტორს, შესანიშნავ ქალბაგონს, რომელმაც მძიმე გვრთი იკისრა, სიყვარულისა და ბრწყინვალე იდეების გაგრძელების მაგალითი მისცა თაობებს. ეს დიდი საქმეა, ამ გაზეთის დაფინანსებით უფრო დიდი და კეთილი საქმე გაკეთდება. ამიგომ მხარს ვუჭერ მისი დაფინანსების საკითხს.

ქართული სპორტის სახელით **როლანდ მაქაყარი**: ვისაც თავისი ქვეყანა უყვარს და ვისაც სხვანაირად არ შეუძლია ყველაფერი უნდა გააკეთოს იმისათვის, რომ გაზეთმა არ შეწყვიტოს არსებობა და გააგრძელოს კეთილი საქმის კეთება. მასში ეროვნულ მოძრაობას ეხება, სიკეთესა და მომავალს. მრავალი წელია ამ გაზეთთან ვთანამშრომლობ. წლების მანძილზე უფასოდ იბეჭდებოდა ამ გაზეთში ქართული სპორტის უკვდავი ისტორია, ჩვენი სპორტსმენების საგმირო საქმიანობა, მათი დამსახურების შესახებ საქართველოში, ევროპასა და მსოფლიოში. მე ვამაყობ იმით, რომ არსებობს ეს გაზეთი და მას უძღვება ბრწყინვალე მანდილოსანი, შესანიშნავი ქურნალისტი, თავისი საქმის დიდოსტატი ქალბაგონი ნათია ჯგუშია და მე ვუსურვებ მას ყოველთვის გაეხარებინოს ჩვენი და მკითხველის გული თავისი შესანიშნავი შემოქმედებით ბითი საქმიანობით.

გაზეთი „ევრისის მაცნე“ ჩვენი ხალხის, ჩვენი ერისა და ჩვენი კუთხის სიამაყეა. მაღლობა გაზეთის, მის რედაქტორს ასეთი თავდადებისათვის.

ახალგაზრდა თაობის სახელით შალვა ქარჩავა: ამ გაზეთის თავისი სიტბო აქვს. უფრო სხვა სურნელი აქვს. აქ ისტორიაა ცხოვრების, მისი გაგრძელების. დიდი შრომა და ოფია ჩაღებული. განსაკუთრებით ჩვენთვის, ახალგაზრდებისთვისაა საჭირო მისი არსებობა. ის არის ზურგის ქარი, რომელიც გვიჩვენებს გზას მომავლისკენ. საჭიროა რომ მან ისუნთქოს, იარსებოს, კარგი იქნება რომ დაფინანსდეს, რომ გაიზარდოს, გაიფურქვინოს, რომ ვისწავლოთ ცხოვრება. ჩვენ ახალგაზრდებს კარგად გვესმის, რამდენად ძვირფასია ჩვენთვის მისი არსებობა, ამრი და მნიშვნელობა ექნება ჩვენს ცხოვრებას. ამ გაზეთის ფურცლებზე მრავალი ახალგაზრდა დაფრთხილდა, ის არის კომპასი, რომელიც გვიჩვენებს გზას მომავლისკენ. წარმატებას გისურვებთ.

მეხვედრაზე აშკარად გამოიკვეთა სხვადასხვა თაობის, უხუცესი თაობის და მომავალი თაობის საერთო აზრი, რომ გაზეთი შეუცვლელია, მას ვერასოდეს ჩაანაცვლებს ინტერნეტ სივრცე, აუცილებელია მან იარსებოს როგორც ბეჭდვითა ორგანო, რომელიც ღირსეულად ატარებს დიდი ილიას გზას პროფესიულ დონეზე.

„ევრისის მაცნე“ სამეგრელოს სიამაყეა, ბეჭდვითი სიტყვის უგვირგვინო მეფეა, ენით აუწერელია მისი დამსახურება ერისა და ხალხის წინაშე. ილიას მერე ქართველთა დიდი განმანათლებელია. მაღლიერი შთამომავლობა არასოდეს დაივიწყებს მის სიკეთეს- ისმოდ დაარბამიდან შეძახილები. ეს იყო ხმა ღვთისა და ხმა ერისა.

„მედიის მაცნე“-ს რედაქცია.

ნათქვამია „აქაც კარგი კაცი იყო, იქ ნათელი დაადგესა“ სწორედ რომ თამაზ (ხუხია) ყალიჩავა მორგებული.

22 ივლისს 80 წელი შეუსრულდებოდა, მაგრამ არ დასცალდა, 11 მაისს გარდაიცვალა. რვა ათეული წელი ვიღაცისთვის ბევრია, ვიღაცისთვის-ცოცხალი. თამაზისთვის ნამდვილად ცოცხალია, რადგან ლამაზად იცხოვრა. უხინჯოდ გაატარა ეს წლები და არავინ ჰყოლია მომღერავი. რასაც აკეთებდა და რა საქმესაც ემსახურებოდა წესიერად ასრულებდა. კაცური კაცის სახელი ჰქონდა დამკვიდრებული, როგორც იცვლიან დიდთან დიდი იყო, პაგარასთან პაგარა. მან 1960 წელს დაამთავრა ხაბუშის სამუშაო სკოლა, ორი წელი კოლმეურნეობაში იმუშავა ფიზიკურად. 1962 წელს ჩაირიცხა საქართველოს სუბგრომიკული მეურნეობის ინსტიტუტის მექანიზაციის ფაკულტეტის დაუსწრებელ განყოფილებაში, რომელიც სოხუმში მდებარეობდა. პარალელურად ხაბუშის ლენინის სახელობის კოლმეურნეობაში მექანიზაციის განვითარება-დანერგვას ემსახურებოდა. მან პირველმა შემოიყვანა კოლმეურნეობაში ჩაის საკრეფი მანქანა „საქართველო“, რითაც ყოველდღიურად ათი გონა ჩაის ფოთოლს აგზავნიდა ჩაის ფაბრიკაში.

1965 წელს, ჯერ კიდევ სტუდენტი მუშაობას იწყებს საქსოფელ-ტექნიკის ჩხოროწყუს განყოფილებაში მექანიზაციის დანერგვა-განვითარების ინჟინრად. მალე ახალი გექნიკის დანერგვის ინჟინრად გადაიყვანეს. 1967 წელს დაამთავრა ინსტიტუტი და ახლა უფრო სერიოზული საქმე ანდეს, გარაქის გამგედ დააწინაურეს, იქიდან სარემონტო სახელოსნოს გამგედ გადაიყვანეს. 1985 წელს კირცხის მეცხოველეობის კოლმეურნეობა-კომპლექსის ინჟინერ-მექანიზატორად დააწინაურეს. სხვადასხვა დროს არჩეული იყო სასოფლო და რაიონული საბჭოს დეპუტატად. შექმნა კარგი ოჯახი სტომატოლოგ მზიურა კვაშილავასთან ერთად და აღზარდა 3 შვილი, ყავს 6 შვილიშვილი.

თამაზ ყალიჩავას ამ მშრალ ბიოგრაფიული მონაცემების მიღმა იმალება დიდი შრომა, თავდადებული გარჯა რაიონში მექანიზაციის დანერგვა-განვითარების საქმეში. იგი უზმაუროდ ასრულებდა თავის პროფესიულ მოვალეობას. იყო კომუნიკაბელური, თბილი, იუმორით სავსე პიროვნება. მას თბილად იგონებდნენ მისი კოლეგები, მეგობრები, რაიონის ინგელიგენცია. აკი, ამიგომაც ეპყრა ბევრი ალალი ცრემლი მის ცხედარს.

უფალმა ნათელში ამყოფოს თამაზ ყალიჩავას სული.

ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტის მერი, საკრებულო, ვეპარანთა კაპშირი.

ეს ლექსი ეკუთვნის მწერალ ნაპოლეონ გადელიას შვილს - ალექო გადელიას, ავით კომპანია "აფხაზეთის ხაზების" გენერალურ დირექტორს. ამჟამად ცხოვრობს თბილისში.

გვალ ნათელი

კამოლა ობოლაჲ და მის წინაპრებზე

არ დაიჭაროთ, რომ აღარა ვარ!

ბაბუა ლეონტი ობოლაძეს ნახევარ ძმა ლუკა ობოლაძე ქუთაისის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების თავმჯდომარის მოადგილე გახლდათ, ხოლო მეორე ნახევარი ძმა, უმანგი ობოლაძე საქართველოს განათლების მინისტრის მოადგილე, რომელთანაც ახალგაზრდობის პერიოდში მეც მომიწია შეხვედრა (სამ).

ლეონტი ობოლაძე გასაბჭოებამდე გახლდათ გალის რაიონის სოფელ ნაბაკევის ხალხმრავალი მოსახლეობის ეკლესიის წინამძღვარი, ხოლო გასაბჭოების შემდეგ მან თითქმის მუდგომით ორგანოების დაუკითხავად მიიღო მეტად რთული და უჩვეულო გადაწყვეტილება, ერთ მშვენიერ დღეს გაიპარსა წვერი, გაიხადა ანაფორა და სოფლის საშუალო სკოლაში ითხოვა მასწავლებლის ადგილი. სოფლის სკოლის პედკოლექტივმა უსიტყვოდ დააკმაყოფილა ბატონი ლეონტის მოთხოვნა. გარეული მოღვაწეობის შემდეგ, ბატონმა ლეონტი მიიღო სახალხო მასწავლებლის წოდება, ხოლო შემდეგ დამსახურებული მოღვაწეობისათვის დაჯილდოვდა ლენინის ორდენით. ამასთან ერთად ბატონი ლეონტი ქმნის ოჯახს სოფლის მეცხოვერებელთან ფეოდოსია ყოლბაიასთან, ესეც მათი ცხოვრების შესანიშნავი გვირგვინი გამოდგა-ოჯახი იყო სიყვარულზე შექმნილი უძვირფასესი სამაგალითო ერთეული სოფლისა.

ბატონ ლეონტისა და ფეოდოსიას შეეძინათ ორი ქალიშვილი და ორი ვაჟიშვილი. უფროსი ქალიშვილი სონია ჩემი დედის ძმის ალიოშას მეუღლე გახდა,

სიმბარი

...წახელ ჩემს აივანზე ვიყავი გადამდგარი...

რა ცული ყოფილა კარგი სიმბარი?!...

თავზე დამჭყოილა მიმინო, ჩემი მეგობარი:

-სად არისო, აქ რომ სარეცხს ჰყენდა, ის ქალი...

ვერაფერი რომ ვერ ეუპასუხე... თავი დამიქნია და შეკრა კამარა...

როგორ მენატრები, ჩემო მოუსვენარო, ჩემო გვბილო და ლამაზო თამარა...

სოფელშიაც ვიყავი, ცამდე ასულიყო

ჩემს მიერ დამყნობილი, განსაკუთრებული, საადრეო მსხალი...

შენ რომ გიყვარდა, ჩემო დედიკო, ანჯაფარიძეებთან რომ ხარობდა, მუსგად ის მსხალი...

წვიმიან სოხუმში დავდიოდი, ქუჩებს ვაკვირდებოდი, მაგრამ ვეღარ ვცნობდი, სირცხვილისგან მეწვოდა თვალი...

მღვა ყოველთვის, ღვინოსავით მწყურია, მაგრამ რაგომდაც არ გავსულვარ ... და ალბათ იმიტომ, რომ აღარ არის იქ... ჩემი დიოსკურია... 10.05.2018

თან ურთიერთობის ხანა ჩემი ცხოვრების უმნიშვნელოვანესი ფურცელია!

ცხოვრების ბოლომდე გამყვება დიდი ნინო კბილ-ცეცხლაშვილის შეგირდობის პატივი, რომელიც მერგო წილად. დღემდე ვერ ამის-სნია (გულწრფელად ვამბობ), რატომ ვყავდი დაუფარავად გამორჩეული ყურადღებით განებივრებული ამ თავისი თავისა და სხვებისადმი უმკაცრესად მომთხოვნ, უმაღლესი რანგის ფილოლოგსა და ჭეშმარიტ პედაგოგ ქალ-ბატონს?! ქალბატონ ნინოს-

უსასრულო მონაბრეა

წუთისოფელი ისეა მოწყობილი, ზოგს ერთიანად ანებივრებს, ზოგსაც ღვინიადგა გულს უსერავს და უსაშველოდ ღამთრგუნველი გვივლით ცხოვრებისათვის იმეებს. სწორედ ასეთებს მიეკუთვნებიან მზიური აფხაზეთიდან ღვინილები, რომელთათვისაც განვლილი სამი ათეული წელიწადი არ აღმოჩნდა საკმარისი გვივლის ოდნავ მაინც დაამებისთვის.... როცა შენზე ვფიქრობ..... ასე მგონია ცის კაბადონზე ცისარგველას ფერებით კ იქარგება ჩემი პაგარა და ულაშვლესი ქალაქის სახელი გ ა ლ ი. როცა შენზე ვფიქრობ.... გონების კალენდარში ჩამოიმარცვლება-ხოლმე იქ განვლილ ბედნიერ დღეთა გაუხუნარი ფურცლები. დედა, როცა შენზე ვფიქრობ..... ვგრძნობ, რომ მიუჭდება გუნება-განწყობილება და ასეთ ღროს ვიღებ პაგარა ხელჩანთას, სადაც საგულდაგულოდ მაქვს შენახული დედის, ნინო კბილცეცხლაშვილის მიერ რის ვაი-ვაგლანთი გამოგზავნილი "სამკუთხა ბარათები". თითოეული ფრამის წაკითხვის შემდეგ, ჩემი მოუსვენარი ფიქრი სცილდება საზღვრებს და წარმოსახვის სიმძაფრე მაძლევს იმის საშუალებას, ნათლად წარმოვიდგინო გალის ესა თუ ის ქუჩა, ჩვენი სახლის თითოეული კუთხე-კუნჭული, ჩვენი სკოლა.... ათასჯერ გადაკითხულს ისეთივე მძაფრი ემოცია მოაქვს, როგორც პირველ ჯერზე წაკითხვისას. შვილიშვილებისადმი მიძღვნილი ეს აკროსტიხები დედას განკების გრუსუნის ქვეშ აქვს დაწერილი: " ქართველ ქალთა დიდ წინაპრის სეხნია ხარ, ეცადე, რომ ეს სახელი დაამშვენო, თინათინის გულუხვობა არ მოგაკლდეს იდეგრძელე საქართველოს სასახელოდ, ნურასოდეს მიაგოვებ დედაფუძეს, ობლად მთენილ შენს პაწაწა ნაფეხურებს, ბებო სმირად გაიხსენე, მზის ასულო, რა ექნა გული უთქვენობას ვეღარ უძლებს, აქ ვარ მარგო, ჩემს ფიქრებთან, ჭირს ვერ ვუძლებ, უნდოდა ეს ქვეყანა, ლამაზს არ სცნობს, ცუდს მხარს უჭერს, ითმენს, ითმენს თქვენი ბებო, ითმენს, მანამ გული უძლებს." ცხოვრება გალის..... მონატრება უსასრულო გაცნადა გარდასახება.... წარსულში გადადის და საოცარი სევდა მესხიერებაში იბეჭდება, რათა მრავალგზის დაუბრუნდეს იმას, რაც ასე ძალიან მიყვარს.

ლია ქიშაია

მადლობის წერილი

კეთილსინდისიერი და მაღალპროფესიული მომსახურებისათვის მადლობას ვუხდით ქალაქ ქუთაისის ინფექციური საავადმყოფოს (ფოთის ქ. 40) მედ.პერსონალს, კერძოდ მეურნალ ექიმს ილია ალფაიძეს. ინება ჭკაღა და ვლადიმერ თოლა.

ხუნტა ლაგვილაჲ-ხვითია-100

დაბადებიდან 100 წელი შეუსრულდა ღვაწლმოსილ აგრნონოს, მრავალი მედლი სა და ორდენის კავალერს, შესანიშნავ დედას და ბებიას, 2022 წლის 15 ოქტომბერს დაბადებულს მუგდილის რაიონის სოფელ რუხში მცხოვრებ ხუნტა სევერიანეს ასულ ლაგვილაჲ-ხვითიას.

ვულოცავ საიუბილეო თარიღს წარმატებულ ქალბატონს, ჩემს ძვირფას ნათლის დედას, ყველასათვის საყვარელ პიროვნებას და ვუსურვებ ყოველივე კარგს და კეთილს.

განალი თოლა

ი უ მ რ ი

—არა სიმონი, შენ კორონა პირუსი არა გაქვს, შენ ოპოზიციური აზროვნების ჭია გაქვს...

